

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lagar
om ändring av folkpensionslagen och av vissa andra lagar på grund
av avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet**

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att folkpensionslagen och vissa andra lagar ändras på grund av att avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) träder i kraft. Folkpensionslagen föreslås ändrad så, att folkpensionens belopp avvägs enligt den tid mottagaren har varit bosatt i Finland.

Rätt till full ålderdomspension får en person som mellan 16 och 65 års ålder har bott minst 40 år i Finland. Full invaliditetspension, individuell förtidspension och arbetslöshetspension samt förtida ålderdomspension skall beviljas en person som har bott i Finland 80 % av tiden mellan det att han fyllde 16 år och pensionen började. Till en person som bott kortare tid i Finland skall pension beviljas minskad i proportion till den tid som personen har bott i Finland. Enligt förslaget skall pension som fås från utlandet inte längre beaktas då tilläggsdelen beräknas, eftersom tilläggsdelen minskas redan genom avvägandet av pensionen enligt den tid personen varit bosatt utomlands.

En förutsättning för pension skall för finska medborgare vara att de efter att ha fyllt 16 år har varit bosatta i Finland i minst tre år. I fråga om utländska medborgare skall krävas minst fem års bosättnings tid i Finland omedelbart innan pensionen börjar. Invaliditetsskyddet för en person som blir arbetsoförmögen som ung skall ombesörjas så, att han har rätt till full folkpension om hans arbetsoförmåga börjar medan han bor i Finland och innan fem år har förflutit sedan han fyllt 16 år.

På samma sätt som för närvarande skall den som flyttat utomlands få folkpension i ett år efter flyttningen. Därefter skall utbetalningen av pensionen fortsätta om pensionstagaren före pensionen börjar har varit bosatt i Finland åtminstone 10 år i följd eller om vistelsen i utlandet varit nödvändig på grund av pensions- tagarens eller en familjemedlems sjukdom. Be-

gränsningarna angående betalning av folkpension till utlandet inverkar inte på rätten för arbetstagare inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet att få pension från Finland. Enligt förslaget skall samma krav beträffande bosättnings tiden i Finland gälla för begravningsbidrag som för folkpension.

De krav som gäller bosättnings tid skall också omfatta förutsättningarna för allmän familjepension. Förmånslåtare bör ha varit bosatt i Finland vid sin död. Om han var finsk medborgare som flyttat till Finland från utlandet krävs att han efter att ha fyllt 16 år har bott i Finland i sammanlagt minst tre år. I fråga om en utländsk medborgare krävs att han varit bosatt i Finland i minst fem år omedelbart före sin död.

Pension skall endast kunna beviljas en efterlevande make som är bosatt i Finland, och av denne krävs att han har bott i Finland i minst tre år och flyttat till Finland senast ett år efter förmånslåtarens död. Är den efterlevande maken inte finsk medborgare, krävs att han före förmånslåtarens död har bott i Finland minst fem år i följd och dessutom att han är bosatt i Finland vid förmånslåtarens död. Efterlevandepensionens storlek beror av den tid som förmånslåtare varit bosatt i Finland. Den beräknas på samma sätt som folkpensionen.

Som förutsättning för barnpension ställs inga krav i fråga om bosättnings tiden. Det räcker om barnet bor i Finland då förmånslåtare avlider eller har flyttat till Finland inom ett år efter förmånslåtarens död.

Bostadsbidrag för pensionstagare, handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag eller vårdbidrag enligt lagen om vårdbidrag för barn skall inte avvägas enligt den tid personen i fråga varit bosatt i Finland, utan de skall betalas till fullt belopp. Dessa förmåner skall inte betalas till utlandet.

I propositionen föreslås dessutom att lagen om frontmannapension skall ändras så att extra fronttillägg som betalas till en frontveteran, som från utlandet får pension eller därmed jämförbar fortlöpande förmån, skall beräknas utgående från en så stor tilläggsdel som skulle betalas, om också dessa pensioner från utlandet hade beaktats.

För fakturering av kostnader som förorsakats av familjemedlemmars sjukvård föreslås att begreppet familjemedlem definieras i sjukförsäkringslagen.

I lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall tas in stadganden om beaktande av försäkrings- eller arbetsperioder för personer som vistats utomlands vid bestämmandet av rätten till dagpenning avvägd enligt förtjänsten.

I lagen om pension för arbetstagare föreslås ändringar i det stadgande som gäller pensionsjämkning i fråga om familjepensionen. Vid pensionsjämkningen skall också kunna beaktas invalidpension, ålderdomspension eller motsvarande försörjningspension samt förvärvsinkomster som den efterlevande maken får från utlandet.

Ikraftträdandet av EES-avtalet medför merkostnader för folkpensionssystemet. Å andra

sidan minskas folkpensionsutgifterna av den föreslagna ändringen av folkpensionslagen, enligt vilken folkpensionerna skall avvägas enligt bosättningstiden i Finland. Då EES-avtalet träder i kraft skall folkpension beviljas de personer som har bott i Finland de minimitider som den gällande lagen förutsätter. Dessutom skall folkpension på nuvarande nivå i det skede då lagen träder i kraft tryggas för finska medborgare som är bosatta i Finland och för dem som har bott i Finland fem år omedelbart innan avtalet trädde i kraft. Ungefär 300 pensioner som utan särskilda stadganden skulle minska när de nu föreslagna ändringarna träder i kraft skall skyddas årligen. Som störst är antalet skyddade pensioner fem år efter att avtalet trätt i kraft, dvs. ungefär 2 000 pensioner.

Då merkostnader och inbesparingar beaktas, växer folkpensionsutgifterna år 1993 med ca 120 milj. mk, år 2000 med ca 145 milj. mk och år 2030 med ca 200 milj. mk. De merkostnader som ändringen av folkpensionssystemet medför har beaktats i budgetpropositionen för 1993.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft samtidigt med EES-avtalet genom en separat förordning.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

	Sida		Sida
ALLMÄN MOTIVERING	4	1.5. Lagen om frontmannapension	14
1. Nuläget och de föreslagna ändringarna	4	1.6. Sjukförsäkringslagen	15
1.1. Avtalsbestämmelser som gäller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet	4	1.7. Lagen om pension för arbetstagare	15
1.2. Förutsättningarna för folkpension	4	1.8. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa	15
De nuvarande förutsättningarna	4	2. Ikraftträdande	15
Ändringsbehov till följd av EES-avtalet .	5	3. Lagstiftningsordning	15
Förslaget om avvägande av folkpensionen enligt bosättningstiden i Finland	6	LAGTEXTER	16
1.3. Förutsättningarna för familjepension	7	1. Lag om ändring av folkpensionslagen	16
De nuvarande förutsättningarna	7	2. Lag om ändring av familjepensionslagen	18
Ändringsbehov i familjepensionssystemet till följd av EES-avtalet	7	3. Lag om ändring av 8 § lagen om handikappbidrag	20
Ändringar som föreslås i familjepensionssystemet	7	4. Lag om ändring av lagen om vårdbidrag för barn	20
1.4. De föreslagna ändringarna som gäller handikappbidrag och vårdbidrag för barn ..	8	5. Lag om ändring av lagen om frontmannapension	21
1.5. De föreslagna ändringarna som gäller frontmannapension	8	6. Lag om ändring av 1 § sjukförsäkringslagen ..	22
1.6. De föreslagna ändringarna som gäller sjukförsäkring	8	7. Lag om ändring av 8 c § lagen om pension för arbetstagare	22
1.7. De föreslagna ändringarna som gäller arbetspension	8	8. Lag om ändring av 16 och 29 §§ lagen om utkomstskydd för arbetslösa	23
1.8. De föreslagna ändringarna som gäller utkomstskydd för arbetslösa	9	BILAGA	24
Ändringar i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som förutsätts av EES-avtalet .	9	Parallelltexter	24
2. Propositionen organisatoriska verkningar	9	1. Lag om ändring av folkpensionslagen	24
3. Propositionens organisatoriska verkningar	9	2. Lag om ändring av familjepensionslagen	28
4. Ärendets beredning	10	3. Lag om ändring av 8 § lagen om handikappbidrag	32
DETALJMOTIVERING	11	5. Lag om ändring av lagen om frontmannapension	32
1. Motivering till lagförslag	11	6. Lag om ändring av 1 § sjukförsäkringslagen ..	34
1.1. Folkpensionslagen	11	7. Lag om ändring av 8 c § lagen om pension för arbetstagare	35
1.2. Familjepensionslagen	13		
1.3. Lagen om handikappbidrag	14		
1.4. Lagen om vårdbidrag för barn	14		

ALLMÄN MOTIVERING

1. Nuläget och de föreslagna ändringarna

1.1. Avtalsbestämmelser som gäller Europeiska ekonomiska samarbetsområdet

Enligt avtalet om Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet) har arbetskraften rätt att fritt röra sig från ett medlemsland i området till ett annat. Den sociala trygghetens materiella innehåll bestäms genom nationell lagstiftning och förmåner beviljas genom tillämpning av den. Inom området skall dock tillämpas rådets förordning (EEG) nr 1408/71 om tillämpningen av systemen för social trygghet på arbetstagare, självständigt förvärvsverksamma personer och deras familjemedlemmar som flyttar inom Gemenskapen och rådets förordning (EEG) nr 574/72 som fastställer förfarandet för genomförande av nämnda förordning, till vilken hänvisas i bilaga VI till EES-avtalet. Genom dessa förordningar säkerställs att arbetstagare, egenföretagare och deras familjemedlemmar omfattas av trygghetslagstiftningen i någon stat, i allmänhet i den stat där arbetet utförs, när de flyttar inom de avtalsslutande parternas territorier. Förmåner beviljas i allmänhet i enlighet med lagstiftningen i denna medlemsstat och på dess bekostnad.

Genom bestämmelserna om likabehandling garanteras medborgarna i en avtalsslutande stat samma rättigheter och har samma skyldigheter som denna stats egna medborgare trots eventuella stadganden i den nationella lagstiftningen som förutsätter medborgarskap. De medborgare i medlemsstater som arbetar inom EES-området bör alltså ha samma rätt till social trygghet som medborgarna i det land där arbetet utförs. För att hindren för fri rörlighet skall avlägsnas innehåller förordningen även bestämmelser om fri export av beviljade förmåner. En beviljad förmån får i allmänhet inte dras in, avbrytas eller förmånens belopp minskas endast på grund av att förmånstagaren flyttar bort från den stat där förmånen har beviljats. Om arbete har utförts i en avtalsslutande stat, skall den sociala trygghet som intjänats under arbetstiden också betalas till förmånstagaren i det land dit han flyttat.

Eftersom EES-området skall anses som ett

enda arbetsområde sammanräknas vid behov arbets- eller försäkringstider i olika länder för erhållande av en förmån eller då storleken av den bestäms. Likadana pensionsförmåner från olika länder får i regel inte samordnas så, att de förmåner som arbetstagaren skaffat inom EES-området sjunker då han flyttar från ett land till ett annat. I EG-förordning (EEG) nr 1408/71 har definierats ett alternativt beräkningssätt till pensionsberäkningen (pro rata-pension). Dess huvudprincip är att en person alltid har rätt till den andel av den fulla kalkylerade pensionen som motsvarar hans i ett medlemsland intjänade försäkringsperioder i förhållande till perioder som intjänats i alla EES-länder.

EES-avtalet träder i kraft retroaktivt så, att de försäkringstider som uppfyllts innan avtalet trätt i kraft skall beaktas såsom berättigande till pension. Pension skall också beviljas och beräknas enligt förordningen fastän pensionsfallet inträffat innan avtalet trätt i kraft. Pensionen beviljas dock först efter att avtalet trätt i kraft. Den som ansöker om pension har också rätt att på nytt få ett pensionsärende anhängigt, om det tidigare har avslagits på grund av nationalitet eller bosättningskrav.

1.2. Förutsättningarna för folkpension

De nuvarande förutsättningarna

Varje i Finland bosatt person som fyllt 16 år är enligt folkpensionslagen (347/56) försäkrad för ålderdom, arbetsoförmåga och arbetslöshet. En finsk medborgare som flyttar till Finland från utlandet omfattas genast av folkpensions-systemet. Om han är arbetsoförmögen eller innehar åldern för ålderdomspension, får han omedelbart då han flyttar till Finland rätt till folkpensionsförmåner, om han kan anses vara varaktigt bosatt i Finland efter flyttningen. Av en utländsk medborgare förutsätts att han har bott i Finland minst fem år i följd omedelbart innan pensionen börjar. Det saknar betydelse i vilken ålder han flyttade till Finland.

Om en person som är bosatt i Finland och får folkpension härifrån flyttar utomlands, betalas pensionen alltid i ett års tid efter flyttningen. Därefter fortsätter utbetalningen av pension, om pensionstagaren omedelbart

innan pensionen började varit bosatt i Finland minst tio år i följd eller om vistelsen utomlands är nödvändig på grund av pensionstagarens egen eller en nära anhörigs sjukdom. Beloppet av folkpensionens basdel är oberoende av inkomster 425 mark per månad (folkpensionsindex år 1992). Full tilläggsdel varierar mellan 1 988 mark och 1 603 mark per månad. Tilläggsdelen påverkas av pensionstagarens övriga pensionsinkomster och av den kommungrupp till vilken den kommun där pensionstagaren är bosatt hör samt av familjeförhållanden. Full tilläggsdel betalas till en pensionstagare vars övriga pensionsinkomster inte överstiger 232 mark i månaden. Pensionsinkomster som överstiger detta belopp minskar tilläggsdelen med 50 % av tilläggsdelens fulla belopp, dvs. efter varje mark med vilken pensionen överstiger 232 mark minskar den fulla tilläggsdelen med 50 penni. Som sådan pension som minskar tilläggsdelen beaktas också arbetspensioner som betalas från utlandet.

Ändringsbehov till följd av EES-avtalet

Enligt den gällande folkpensionslagen är en person försäkrad och omfattas således av folkpensionssystemet endast på grundval av att han är bosatt i Finland. Folkpension beviljas i allmänhet inte personer som är bosatta utomlands trots att förutsättningar för erhållande av pension annars skulle föreligga. Artikel 45 i EG-förordning (EEG) nr 1408/71 förutsätter att rätten till förmån skall vara tryggad även i det fall att en person har börjat omfattas av lagstiftningen i en annan medlemsstat före pensionsfallet. Sålunda måste folkpension beviljas också sådana personer som vid pensionsfallet omfattas av andra medlemsstaters lagstiftning. I samband med EES-avtalet har det ansetts att den sociala trygghet som grundar sig på boende i Finland omfattar personer som hör till Finlands arbetspensionssystem som arbetstagare eller företagare, även om de inte är bosatta i Finland. Den ställning som arbetstagaren sålunda uppnår bevarar han i olika situationer, t.ex. då han slutar arbeta, börjar studera eller blir arbetslös. En arbetstagare eller företagare som hör till avtalets tillämpningsområde och kommer till Finland för att arbeta omfattas omedelbart av folkpensionssystemet.

Då EG-förordningen (EEG) nr 1408/71 så-

dan den ingår i EES-avtalet som träder i kraft artikel 12 i regel förbjuder att likadana pensionsförmåner från olika medlemsländer samordnas, kan arbetspension från utlandet inte längre efter att EES-avtalet ingåtts beaktas i tilläggsdelen. Av detta följer att en person som tjänat in arbetspensionsskydd inom EES-området kan få större folkpension än en som i hela sitt liv arbetat i Finland. Den som intjänat arbetspension utomlands kan få folkpensionens fulla tilläggsdel, medan en lika lång tids arbete i Finland kan sänka folkpensionen till endast basdelens storlek. Detta kan med tanke på principen om likabehandling inte anses skäligt, även med beaktande av folkpensionens betydelse som komplement till arbetspensionsskyddet. Då inga begränsningar får uppställas för arbetstagare inom EES-området jämfört med landets egna medborgare, innebär detta att också en kort tids arbete inom ramen för arbetspensionssystemet berättigar till full folkpension. Följden av detta kommer att bli att det nationella minimiskyddet exporteras i oproportionerlig omfattning och att folkpensionssystemets roll som det förmånssystem som sörjer för minimipensionsskyddet för dem som är bosatta i Finland försvagas. Därför bör folkpensionssystemet ändras så att dess betydelse som minimipensionsskydd för dem som är bosatta i Finland tryggas. Detta kan uppnås genom att folkpensionens belopp avvägs enligt den tid en person har varit bosatt i Finland.

Det är ändamålsenligt att folkpensionen ändras så att dess krav i fråga om bosättnings tid motsvarar systemen i de övriga EES-länderna. Om Finlands nuvarande system bibehålls skulle det i många fall leda till att folkpensionen för en person som varit försäkrad i två eller flera EES-stater skulle vara mera beroende av förhållandet mellan den tid han varit försäkrad i Finland och den tid han varit försäkrad i andra EES-stater än av att han omfattas av folkpensionssystemet. Med undantag för Sverige är folkpensionen i de övriga nordiska länderna bunden till försäkringstiden. Även i Sverige bereds en motsvarande lagändring. Med beaktande av flyttningen inom Norden är det viktigt att systemen inte väsentligt avviker från varandra. Reformen säkerställer att folkpension i de situationer som avses i förordningen i allmänhet kan beviljas med tillämpning av vår egen lagstiftning. Således är det också med tanke på både kostnaderna och det administrativa genomförandet av systemet skäl att inom

vårt folkpensionssystem omfatta samma principer om minimipension som i de övriga EES-länderna.

Förslaget om avvägande av folkpensionen enligt bosättningstiden i Finland

Av de skäl som anförts ovan föreslås att den som mellan 16 och 65 års ålder har bott minst 40 år i Finland skall vara berättigad till full ålderdomspension. Full invaliditetspension, individuell förtidspension och arbetslöshetspension samt förtida ålderdomspension skall beviljas om sökanden har bott i Finland 80 % av tiden mellan det att han fyllde 16 år och pensionen började. Såsom bosättningstid i Finland räknas då pensionen bestäms inte tiden innan en person fyllt 16 år, eftersom han då inte omfattas av folkpensionsförsäkringen. Tiden efter att personen fyllt 65 år beaktas inte heller, eftersom pensionsbeloppet förhöjs om ansökan om ålderdomspension uppskjuts till efter det att personen fyllt 65 år och det inte är ändamålsenligt att pension för samma tid kan intjänas på två olika grunder. Förutsättning för full ålderdomspension är alltså att personen har varit bosatt i Finland i 40 år. Då den tid som beaktas mellan det 16 och det 65 levnadsåret uppgår till sammanlagt 49 år, innebär detta att de finska medborgare som har bott högst nio år utomlands alltid får full ålderdomspension.

Andra pensioner än ålderdomspensioner avvägs enligt bosättningstiden i Finland så, att pensionen betalas till fullt belopp om sökanden har bott i Finland åtminstone 80 % av tiden mellan det att han fyllde 16 år och pensionen började. Denna regel ger samma resultat som den bosättningstid på 40 år som förutsätts i fråga om ålderdomspensionen. Man kan vara bosatt utomlands 1/5 av tiden mellan 16 och 65 års ålder utan att pensionens fulla belopp minskas på basis av bosättningstiden.

För att avvägningen av pensionen enligt bosättningstiden i Finland inte skall försämra unga arbetsoförmögna rätt till minimipensionsskyddet, föreslås att en person under 21 år som blir arbetsoförmögen medan han är bosatt i Finland skall få invaliditetspension som inte avvägts enligt bosättningstiden. Fullt folkpensionsskydd får förutom de i Finland bosatta personer som innan de fyllt 16 år varit arbets-

oförmögna även de som insjuknar eller invalideras som unga.

Folkpensionens basdel, tilläggsdel, maketillägg och vårdbidrag för pensionstagare skall avvägas enligt bosättningstiden. Däremot skall barnstillägg och bostadsbidrag för pensionstagare samt handikappbidrag inte vara beroende av bosättningstiden i Finland.

Då de bosättningstider som inverkar på pensionsbeloppet beräknas, beaktas inte den tid då en person får sådan pension från utlandet som kan jämföras med Finlands folkpension eller arbetspension. Syftet med detta är att förhindra att en arbetsoförmögen som får pension från ett annat land bosätter sig i Finland och här boende tjänar in folkpension.

Då folkpensionens tilläggsdel bestäms skall pension som betalas från utlandet enligt propositionen inte längre beaktas såsom inkomst som minskar tilläggsdelen. Ändringsbehovet föranleds därav, att när det är fråga om pension som beräknas enligt EG-förordning (EEG) nr 1408/71 sådan den ingår i EES-avtalet som träder i kraft artikel 12 får pension som betalas från ett annat medlemsland och som baserar sig på samma persons försäkring i allmänhet inte minska den pension som betalas ut till personen. Då största delen av dem som får pension från utlandet får pension från ett EES-land, skulle pension från utlandet räknas som inkomst endast i mycket få fall. Däremot räknas arbetspension som beviljats i Finland liksom tidigare som inkomst då tilläggsdelen bestäms. Som inkomst i folkpensionens tilläggsdel kan också räknas familjepension från utlandet och motsvarande pension som baserar sig på en annan persons försäkring.

Det föreslås att folkpensionslagen dessutom skall ändras så, att det i lagen skall krävas att en finsk medborgare skall ha varit bosatt i Finland i tre år innan pension kan beviljas. Då denna väntetid beräknas beaktas tiden efter att personen fyllt 16 år, vilken kan uppfyllas i flera omgångar. Om en finländare som flyttar till Finland från utlandet tidigare har bott i Finland i sammanlagt minst tre år efter att ha fyllt 16 år, kan pension beviljas omedelbart från ingången av den månad som följer efter flyttningen till Finland.

För personer som inte är finska medborgare skall väntetiden liksom för närvarande vara fem år. Under denna femårsperiod omedelbart innan pensionen börjar skall personen, som skall ha fyllt 16 år, utan uppehåll vara bosatt i

Finland. Väntetiden intjänas fastän personen då han flyttar till Finland har fyllt 65 år eller får pension från ett annat land. En utländsk medborgare som tidigare har bott t.ex. 10 år i Finland får alltså den pension han intjänat på grundvalen av sitt tidigare boende då han har bott fem år i Finland.

En arbetstagare eller företagare som omfattas av EG-förordning (EEG) nr 1408/71 får enligt principen om likabehandling i artikel 3 i förordningen pension under samma förutsättningar som en finsk medborgare. Den föreslagna väntetiden på tre år skulle alltså gälla även dem. Då väntetiden för arbetstagare och företagare beräknas skall enligt artikel 45 i förordningen beaktas försäkrings- eller bosättningsperioder som fullgjorts inom andra medlemsstaters lagstiftning. Enligt artikel 48 behöver pension dock inte i allmänhet beviljas på grundvalen av en kortare bosättningsperiod i Finland än ett år, om det i lag krävs minst ett års väntetid.

Enligt förslaget förutsätter också fullt begravningsbidrag att personen har bott i Finland i sammanlagt minst tre år. Var han inte finsk medborgare, förutsätts att han före sin död var bosatt i Finland i minst fem år i följd. Om ett barn som avlidit före 16 års ålder inte har hunnit bo i Finland den tid om tre eller fem år som krävs, kan bidraget beviljas om vårdnadshavaren har varit bosatt i Finland den tid som skulle krävas för barnet.

1.3. Förutsättningarna för familjepension

De nuvarande förutsättningarna

Enligt familjepensionslagen (38/69) är en förutsättning för efterlevandepension och barnpension att förmånstagaren är bosatt i Finland. Är han inte finsk medborgare, är en förutsättning för pension att förmånslåtarens omedelbart före sin död var bosatt i Finland i minst fem år och att förmånstagaren var bosatt i Finland vid förmånslåtarens död. Pension betalas också, om antingen förmånslåtarens eller förmånstagarens bodde i Finland vid förmånslåtarens död och förmånstagaren hade bott i Finland minst fem år omedelbart innan han fick förmånen. Stadgandena om familjepension medger också att familjepension efter en person som har avlidit utomlands kan betalas i Finland och att

den efterlevande maken senare kan flytta hit för att i Finland få familjepension.

Ändringsbehov i familjepensionssystemet till följd av EES-avtalet

Enligt EG-förordning (EEG) nr 1408/71 beviljas beviljandet av familjepension alltid av att arbetstagaren är försäkrad. Därför måste efterlevandepension beviljas också efter en arbetstagare i ett EES-land som har varit försäkrad i Finland, även om förmånslåtarens bodde i ett annat EES-land vid sin död eller om förmånstagaren bor i ett annat EES-land. Enligt den nämnda förordningen förutsätts det för att pension till ett föräldralöst barn skall beviljas att barnet är bosatt i ett medlemsland. Pension till ett föräldralöst barn betalas i regel från ett land, i allmänhet barnets bosättningsland. Det kan bli nödvändigt att bevilja barnpension till ett barn som bor i ett annat medlemsland, om förmånslåtarens inte har arbetat i det landet eller rätten till barnpension av andra skäl inte gäller i det landet.

Ändringar som föreslås i familjepensionssystemet

På grund av den nämnda EG-förordningen skall efterlevandepension beviljas på basis av förmånslåtarens försäkring. Därför föreslås att familjepensionslagen skall ändras så att den motsvarar denna princip. En förutsättning för familjepension skall vara att förmånslåtarens vid sin död var bosatt i Finland. Var förmånslåtarens finsk medborgare som hade flyttat till Finland från utlandet, krävs att han efter att ha fyllt 16 år hade bott i Finland sammanlagt minst tre år. Var förmånslåtarens utländsk medborgare, krävs att han efter att ha fyllt 16 år hade bott i Finland sammanlagt minst fem år omedelbart före sin död.

Enligt propositionen kan pension endast beviljas en i Finland bosatt efterlevande make. För en finsk medborgare som flyttat till Finland från utlandet krävs att han efter att ha fyllt 16 år har bott i Finland sammanlagt minst tre år, och för en utländsk medborgare krävs liksom i fråga om folkpensionen att han före förmånslåtarens död hade bott i Finland minst fem år i följd. Dessutom förutsätts att han var bosatt i Finland då förmånslåtarens avled. För att en finsk medborgare som var bosatt utom-

lands vid makens död inte skall hamna i en klart sämre ställning än för närvarande, föreslås att han skall ha rätt till efterlevandepension från Finland om han inom ett år från förmånslåtarens död flyttar till Finland. Ett barn skall ha rätt till barnpension om han bodde i Finland vid förmånslåtarens död eller om han flyttar till Finland inom ett år från förmånslåtarens död. Med stadgandet begränsas utländska medborgares rätt till familjepension från Finland så, att minimiskyddet ges endast till en sådan person som har haft fasta band till Finland redan före förmånslåtarens död. Enligt den nämnda EG-förordningen skall efterlevandepension beviljas en efterlevande make som är bosatt i utlandet. För förmånslåtaren kan dock ställas ett krav på tre års väntetid, liksom för finländare. Ett minimikrav är dock också i fråga om folkpensionen att förmånstagaren har varit försäkrad i Finland i minst ett år, om förmånslåtaren hade varit försäkrad minst två år i andra medlemsstater.

Till årsinkomsten får i fråga om efterlevandepensionen inte räknas familjepension som betalas från utlandet och som har beviljats efter samma förmånslåtare. En justering som gäller detta föreslås i beloppet av familjepensionens tilläggsdel.

1.4. De föreslagna ändringarna som gäller handikappbidrag och vårbidrag för barn

Handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/88) betalas till andra än till pensionstagare i ersättning för vård, behövlig hjälp, service och särskilda kostnader på grund av sjukdom. Handikappbidraget betalas alltid till fullt belopp, eftersom det på grund av bidragets natur inte är ändamålsenligt att avväga det enligt bosättningstiden i Finland. Detsamma gäller vårbidrag för barn enligt lagen om vårbidrag för barn (444/69), som betalas i ersättning för ekonomisk och annan belastning som orsakas av vård och rehabilitering av ett sjukt barn. Enligt propositionen skall dock från vårbidragets belopp kunna avdras motsvarande förmån som betalas för samma barn och samma tid och som grundar sig på en främmande stats lagstiftning eller en internationell överenskommelse som är bindande för Finland. Ovan nämnda förmåner skall inte betalas till utlandet.

1.5. De föreslagna ändringarna som gäller frontmannapension

Systemet med extra fronttillägg är avsett att komplettera minimipensionsskyddet för de veteraner från kriget 1939—1945 som är bosatta i Finland. Beloppet av det extra fronttillägget beror på beloppet av den tilläggsdel till folkpensionen som betalas till frontveteranen. Fastän förmåner som betalas från utlandet inte efter reformen kan beaktas i folkpensionens tilläggsdel, är det inte ändamålsenligt att inom systemet med fronttillägg förfara på samma sätt. Därför föreslås att beloppet av det extra fronttillägget skall beräknas på grundvalen av en så stor tilläggsdel till folkpensionen som frontveteranen skulle få, om också hans arbetspensioner från utlandet hade beaktats. På så sätt garanteras likabehandling av veteraner som i hela sitt liv arbetat och bott i Finland och veteraner som har bott utomlands. Efter som pensioner från utlandet enligt förslaget skall inverka på beloppet av det extra fronttillägget, skall detta belopp beräknas på grundvalen av den oavvägda tilläggsdelen.

1.6. De föreslagna ändringarna som gäller sjukförsäkring

EES-avtalet tryggar rätten för familjemedlemmar att erhålla sjukvård även när dessa bor i ett annat land än familjens arbetande medlem. Härvid ges sjukvården i det land där familjemedlemmarna bor, men på bekostnad av den stat där arbetstagaren är försäkrad. För att Finland i dylika situationer skall kunna fakturera kostnaderna för given sjukvård är det nödvändigt, att begreppet familjemedlem definieras i sjukförsäkringslagen. Ett omnämnande om detta genom anpassning har även tagits som punkt N i bilaga I/II till förordningen (EEG) nr 1408/71 som ingår som bilaga VI till EES-avtalet.

1.7. De föreslagna ändringarna som gäller arbetspension

Sedan efterlevandepensionen inom arbetspensionssystemet blev beroende av andra pensionsinkomster den 1 juli 1990 påverkas storleken av efterlevandepensionen förutom av förmånslåtarens pensionsinkomster även av de

förvärvsinkomster den efterlevande maken har i Finland eller av den pension som grundar sig på dem. För att den efterlevande makens förvärvsinkomst eller pensionsinkomst från utlandet inte skall ha en prioriterad ställning jämfört med familjepensionsskyddet för i Finland bosatta personer, föreslås att 8 c § lagen om pension för arbetstagare skall kompletteras så, att även den efterlevande makens pensioner från utlandet och förvärvsinkomst som motsvarar dem skall kunna beaktas vid pensionsjämkningen.

1.8. De föreslagna ändringarna som gäller utkomstskydd för arbetslösa

Enligt 16 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa (602/84) är den berättigad till dagpenning avvägd enligt förtjänsten som är medlem av en arbetslöshetskassa, som varit försäkrad åtminstone de sex närmast föregående månaderna och som medan han varit försäkrad har uppfyllt arbetsvillkoret. Om rätt för personer som har flyttat till Finland från något annat land att tillgodoräkna sig försäkrings- och arbetsperioder som berättigar till förmånen bestäms genom gällande bilaterala överenskommelser om social trygghet eller genom särskilda överenskommelser om förmåner vid arbetslöshet.

Då de bestämmelser i EES-avtalet som gäller förmåner vid arbetslöshet träder i kraft ersätts de bilaterala överenskommelserna mellan EES-avtalets medlemsstater med detta avtal. I avtalet bestäms emellertid inte tillräckligt exakt om under vilka förutsättningar de försäkringsperioder som berättigar till förmån godkänns vid flyttning från ett land till ett annat. Därför bör lagen om utkomstskydd för arbetslösa kompletteras främst vad gäller försäkrings- och arbetslöshetsperioderna.

Ändringar i lagen om utkomstskydd för arbetslösa som förutsätts av EES-avtalet

Det föreslås att i lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall tas in ett stadgande enligt vilket en person vid flyttning till Finland från EES-området kan tillgodoräkna sig de perioder som avses i artikel 67 i EG-förordningen (EEG) nr 1408/71 och som berättigar till förmån, om han omedelbart innan han blev arbetslös hade

arbetat i Finland i minst fyra veckor eller om arbetet avsågs vara i fyra veckor men avslutades tidigare av skäl som inte berodde på personen i fråga. Kravet på fyra veckors arbetstid tillämpas också på en person som återkommer från ett annat EES-land till Finland och som har varit borta från arbetsmarknaden utan giltigt skäl.

Enligt 29 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa är arbetsgivare, myndigheter, försäkrings- och pensionsanstalterna samt arbetslöshetskassorna skyldiga att lämna socialförsäkringskommissionerna uppgifter som gäller beviljande och utbetalande av arbetslöshetsdagpenning. Stadgandet berättigar dock endast socialförsäkringskommissionerna att få uppgifter, och rätten gäller endast beviljandet och utbetalandet av nödvändig arbetslöshetsdagpenning. Stadgandet ålägger inte beskattaren och arbetsgivaren att lämna social- och hälsovårdsministeriet och folkpensionsanstalten uppgifter för fullgörande av skyldigheter som uppkommer till följd av internationella överenskommelser. Därför föreslås att 29 § lagen om utkomstskydd för arbetslösa skall kompletteras i fråga om detta.

2. Propositionen organisatoriska verkningar

Propositionen har inga andra organisatoriska verkningar än de som följer av EES-avtalet. I regeringens proposition till riksdagen med förslag till godkännande av vissa bestämmelser i de avtal som gäller upprättande av Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (RP 95/1992 rd), som gavs den 12 juni 1992, har denna fråga utretts närmare. Regeringen har dessutom den 4 september 1992 till riksdagen avlåtit en proposition med förslag till lag om ändring av familjepensionslagen (RP 125/1992 rd). I denna proposition föreslås en ändring av 1 § familjepensionslagen. Detta skall beaktas vid behandlingen av den nu avlåtna regeringspropositionen.

3. Propositionens ekonomiska verkningar

I nedanstående beräkning har beaktats kostnaderna för de pensionstagare som är bosatta i något avtalsslutande land och som har varit

bosatta i Finland efter att de fyllt 16 år samt för de till Finland inflyttade personer och de återflyttare vilkas pension börjar 1993 eller senare.

Uppskattning av pensionstagarnas antal:

År	I andra avtalsländer bosatta pensionärer som flyttat från Finland	Till Finland inflyttade och återflyttare, vilkas pension börjar 1993 eller senare
1993	25 000	1 500
2000	32 000	12 000
2010	45 000	27 000
2020	55 000	45 000
2030	65 000	55 000

Av de pensionstagare som har flyttat från Finland och är bosatta i något annat avtalslutande land bor ca 90 % i Sverige, ca 5 % i något annat nordiskt land och resterande 5 % i andra avtalslutande länder. I Finland bor för närvarande ca 10 000 pensionärer som har flyttat från de andra nordiska länderna. Ca 7 000 av dem får tilläggsdel.

Kostnader (milj. mk) på 1992 års nivå:

År	I andra avtalsländer bosatta pensionärer som flyttat från Finland	Pensioner som börjar 1993 eller därefter	Till Finland inflyttade och återflyttare Skydd	Pensioner som beviljats före 1993 (inflyttade från Norden)
1993	+165	— 5	+ 2	—40
2000	+200	— 40	+15	—30
2010	+270	— 95	+ 5	—15
2020	+350	—160	—	— 5
2030	+400	—200	—	—

Totalverkan, då merkostnader och inbesparingar beaktas

År	Totalverkan milj. mk
1993	120
2000	145
2010	165
2020	185
2030	200

De föreslagna ändringarna medför inga nämnvärda förändringar i utgifterna för utkomstskyddet för arbetslösa jämfört med nu läget, eftersom ett nära nog motsvarande förfarande är i kraft genom bilaterala internationella överenskommelser vid flyttning från ett avtalslutande land till Finland.

Största delen av kostnaderna förädlades av EES-avtalets ikraftträdelsebestämmelser. Innan avtalet träder i kraft beaktas de försäkringsperioder som personer som är bosatta i EES-länderna har intjänat i Finland såsom berättigande till folkpension. Å andra sidan minskar folkpensionsutgifterna till följd av att de till Finland inflyttades och återflyttarnas pensioner minskar på grund av utlandsvistelse sedan avtalet trätt i kraft. Ändringen gäller pensioner som beviljas sedan avtalet trätt i kraft.

Genom de föreslagna skyddsstadgandena tryggas under vissa förutsättningar folkpensionen på nuvarande nivå för finska medborgare och personer som har varit bosatta i Finland fem år omedelbart innan avtalet träder i kraft. Dessutom förutsätts att pensionen börjar inom fem år efter att avtalet trätt i kraft. Årligen börjar ca 300 pensioner som skall skyddas. Som högst är antalet skyddade pensioner fem år efter att avtalet trätt i kraft, ca 2 000 pensioner.

De ändringar i folkpensionssystemet som orsakas av EES-avtalet har beaktats i budgetpropositionen för 1993.

2. Ärendets beredning

Propositionen har beretts som tjänsteuppdrag. I beredningen deltog folkpensionsanstalten och pensionsskyddscentralen samt vissa pensionssakkunniga från de centrala arbetsmarknadsorganisationerna.

DETALJMOTIVERING

1. Motivering till lagförslaget

1.1. Folkpensionslagen

23 §. I paragrafens 1 mom. skall i överensstämmelse med den gällande lagen stadgas att pension endast kan beviljas en person som är bosatt i Finland. I motsats till enligt den gällande lagen skall det också av finska medborgare krävas att de har bott en viss tid i Finland. Enligt förslaget skall en finsk medborgare kunna få pension om han har bott sammanlagt tre år i Finland efter att ha fyllt 16 år. Boendet behöver inte ske i en följd. Om denna tid på tre år består av flera perioder, uppkommer pensionsrätt om perioderna sammanlagt uppgår till minst tre år. Andra än finska medborgare skall liksom för närvarande få pension om de har bott i Finland fem år i följd omedelbart innan pensionen börjar. Tiden skall dock räknas först från det att personen fyller 16 år.

Det föreslås inte att stadgandet i 1 d § om flyktingar skall ändras, eftersom flyktingar jämställs med finska medborgare. De skall alltså ha bott tre år i Finland innan pension kan beviljas.

Som bosättningsstad i Finland skall liksom för närvarande även anses den tid då en person i själva verket vistas utomlands men då han enligt 1 a — 1 c §§ anses vara bosatt i Finland.

Om det krav beträffande bosättningsstiden som gäller för begravningsbidrag stadgas i 33 §.

I 2 mom. skall tas in en specialbestämmelse om pension för personer som blir arbetsoförmögna som unga. Tillämpas bosättningskravet i 1 mom. på unga arbetsoförmögna, kan pension beviljas tidigast då den unga fyller 19 eller 21 år. Därför föreslås att pension skall beviljas en person under 21 år som blivit arbetsoförmögen i Finland utan krav på tre eller fem års bosättningsstad. Personer som blir arbetsoförmögna före 16 års ålder får naturligtvis pension redan då de fyller 16 år. Tillämpningen av stadgandet förutsätter att arbetsoförmögenheten har börjat då personen var under 21 år. Däremot kan pensionen börja vid en senare tidpunkt.

23 a §. Det föreslås att det stadgande i

paragrafen skall slopas enligt vilken en finsk medborgare som är bosatt utomlands kan beviljas ålderdomspension under de undantagsförutsättningar som anges i stadgandet. Stadgandets betydelse har varit ringa. Med stöd av det betalas pension till ca 20 personer.

Det föreslås att i paragrafen skall stadgas om den minsta folkpension som beviljas. Något motsvarande stadgande finns inte i den gällande lagen, eftersom pensionen alltid är minst så stor som basdelen. Då pensionen så som föreslås i denna proposition beviljas i förhållande till den tid en person har varit bosatt i Finland, och då den enligt EG-förordning (EEG) nr 1408/71 skall beviljas redan på basis av ett års boende eller arbete i Finland, kan det hända att pensionens belopp blir mindre än de kostnader utbetalningen föranleder. Av administrativa skäl är det inte ändamålsenligt att betala ut sådana små pensioner.

Enligt förslaget skall den minsta pension som beviljas uppgå till 30 mark på lagens indexnivå, (FPL-ind. 1981), vilket enligt 1992 års folkpensionsindex är 58 mark. Beloppet är detsamma som den minsta frontmannapensionen som beviljas. Då det minsta belopp som utbetalas beräknas, beaktas det sammanlagda beloppet av förmånerna enligt folkpensionslagen, dvs. basdel, tilläggsdel, vårdbidrag för pensionstagar, maketillägg och barntillägg.

25 §. Det föreslås att till 3 mom. skall överföras ett stadgande från 67 a § folkpensionsförordningen om att pensionens tilläggsdel betalas till den som är bosatt utomlands enligt den andra kommungruppen.

25 b §. I paragrafen skall ingå ett stadgande om att folkpensionens basdel och tilläggsdel skall avvägas enligt den tid sökanden har varit bosatt i Finland. Enligt 1 och 2 mom. skall ålderdomspensionens basdel och tilläggsdel betalas oavvägda enligt bosättningsstad till en person som har bott i Finland sammanlagt minst 40 år mellan det 16 och 65 levnadsåret. Basdelen och tilläggsdelen kan beviljas till fullt belopp även om den som ansöker om ålderdomspension har varit bosatt utomlands högst ca en femtedel av den tid som beaktas.

Invaliditetspension, individuell förtidspen-

sion, förtida ålderdomspension och arbetslöshetspension skall beviljas oavvägd enligt bosättningstiden för personer som har varit bosatta i Finland 80 % av tiden mellan det att de fyllde 16 år och pensionen började. Beräkningssättet leder till nästan samma slutresultat som kravet på 40 års bosättningstid i fråga om ålderdomspensionen. Inte heller dessa pensioner minskas av en kortare utlandsvistelse.

Arbetslöshetspension skall beviljas oavvägd också för den som är under 21 år och har blivit arbetsoförmögen medan han varit bosatt i Finland.

I 3 och 4 mom. stadgas om avvägning av basdelen och tilläggsdelen, om bosättningskraven i 2 mom. inte uppfylls.

Avvägningskoefficienten för beräkning av ålderdomspension fås genom att den tid som personen har varit bosatt i Finland mellan det 16 och 65 levnadsåret divideras med 40 år. Avvägningskoefficienten för invaliditetspension, individuell förtidspension, förtida ålderdomspension och arbetslöshetspension fås genom att den tid som personen har varit bosatt i Finland mellan det att han fyllde 16 år och pensionen börjar divideras med ett tal, som utgör 80 % av tiden mellan det personen fyllde 16 år och pensionen började.

Den avvägda basdelen skall beräknas genom att basdelens belopp multipliceras med avvägningskoefficienten. Då tilläggsdelen beräknas skall beloppet av den fulla tilläggsdelen multipliceras med avvägningskoefficienten, och därefter skall den i 26 § 1 mom. avsedda inverkan av andra pensionsinkomster efter avvägningen beaktas i tilläggsdelens belopp.

Enligt 1 mom. skall då bosättningstiden beräknas inte beaktas den tid då en person är under 16 år eller över 65 år eller får pension som betalas från utlandet. Arbetspension från Finland inverkar däremot inte på beräkningen av bosättningstiden.

Då en löpande pension ändras till en pension av annat slag eller då omedelbar fortsättning beviljas på en pension som beviljats för en viss tid, skall den nya pensionen enligt 5 mom. betalas avvägd på samma sätt som den förra pensionen. Om personen däremot tidigare fått folkpension som har upphört och senare ansöker om ny folkpension, räknas också den tid då personen fått den tidigare pensionen som bosättningstid då den nya pensionen beräknas.

26 §. Det föreslås att 5 mom. ändras så, att pension som betalas från utlandet och baserar

sig på egen försäkring inte skall räknas som inkomst då tilläggsdelen bestäms. Utlandsvistelsens inverkan beaktas då pensionen avvägs enligt 25 b §. Däremot skall familje- eller försörjningspension som betalas från ett annat land fortfarande inverka på folkpensionens tilläggsdel.

30 b §. Enligt det nya stadgandet skall vårdbidrag för pensionstagare och maketillägg liksom basdelen avvägas enligt bosättningstiden i Finland. Barntillägget påverkas inte av boende utomlands.

33 §. Paragrafen gäller begravningsbidrag. I den föreslås lagtekniska ändringar så, att alla stadganden som gäller beviljandet av denna förmån samlas i 1 och 2 mom., stadganden om förmånens belopp i 3 mom., stadganden om den som lyfter förmånen i 4 mom. och stadganden om ansökningstiden i 5 mom.

Till 2 mom. överförs de förutsättningar som gäller bosättningstiden i Finland och som nu finns i 23 §. Samtidigt skall i fråga om finska medborgare stadgas om samma krav på tre års bosättningstid som gäller för folkpensionen. Eftersom begravningsbidrag betalas också efter personer som varit yngre än 16 år vid sin död, beaktas då bosättningstiden beräknas också bosättningstider i Finland före 16 års ålder. Begravningsbidrag skall enligt 2 mom. även kunna beviljas efter ett barn som avlidit före 16 års ålder, om barnets vårdnadshavare har varit bosatt i Finland den tid som krävs i fråga om barnet.

I 3 mom. stadgas begravningsbidragets belopp. På beloppet skall utbetald folkpension inverka liksom för närvarande. Dessutom föreslås att begravningsbidraget på motsvarande sätt skall minskas på grundvalen av pension som betalas av ett annat land. Utländska pensioner som skall avdras skall vara både pensioner som är jämförbara med folkpension och arbetspensioner. Finsk arbetspension minskar dock inte begravningsbidraget.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen avses träda i kraft samtidigt som EES-avtalet. Om ikraftträdandet stadgas särskilt genom förordning.

Pension som beviljats innan lagen trätt i kraft skall betalas till samma belopp som tidigare. På samma sätt skall förfaras då till en löpande pension beviljas nya pensionsdelar eller tillägg eller då ett annat slags folkpension beviljas som direkt fortsättning på en pension. Då tilläggsdelen beräknas, beaktas som inkomst också pensioner som betalas från ut-

landet i enlighet med den tidigare lagen. Pensionstagaren skall dock på ansökan kunna få pensionen ändrad så att den överensstämmer med den nya lagen.

Personer som närmar sig pensionsåldern bör kunna uppskatta den kommande pensionens storlek. Därför föreslås att de personer vilkas pension börjar inom fem år efter lagens ikraftträdande och som då lagen träder i kraft uppfyller den nuvarande lagens villkor för bosättnings tiden skall kunna välja pension enligt den nya eller den gamla lagen när de går i pension. En förutsättning är att de då lagen träder i kraft är bosatta i Finland och, om de är utländska medborgare, att de har bott här i fem år. Det förutsätts dessutom att de är bosatta i Finland tiden mellan det att lagen trädde i kraft och pensionen börjar.

Med stöd av det stadgande som gäller då den 23 a § som föreslagits ändrad träder i kraft skall utbetalningen av ålderdomspensioner som beviljats utomlands bosatta personer fortsätta enligt det gamla stadgandet.

1.2. Familjepensionslagen

1 §. Till 1 mom. har fogats kravet att förmånslåtare vid sin död skall vara bosatt i Finland. En förutsättning för beviljande av familjepension skall alltså vara att förmånstagaren då pensionen beviljas är bosatt i Finland och dessutom att förmånslåtare var bosatt i Finland vid sin död.

4 §. Paragrafen gäller den tid som personer som har flyttat till Finland från utlandet skall ha varit bosatta i Finland. Förutsättningarna i fråga om bosättnings tiden som inverkar på pensionsrätten motsvarar den föreslagna ändringen av folkpensionslagen. Ändringarna inverkar inte på pensionsrätten för de personer som har varit bosatta i Finland i hela sitt liv.

En förmånslåtare som tidigare har varit bosatt utomlands skall efter att ha fyllt 16 år ha bott i Finland minst tre år, om han är finsk medborgare, och minst fem år i följd omedelbart före sin död, om han inte är finsk medborgare.

På en efterlevande make som har flyttat till Finland skall ställas samma krav i fråga om bosättnings tiden som på förmånslåtare. Han skall alltså efter att ha fyllt 16 år ha bott i Finland sammanlagt minst tre år, om han är finsk medborgare, och minst fem år i följd

omedelbart före förmånslåtarens död, om han inte är finsk medborgare. Om en finsk medborgare vid förmånslåtarens död var bosatt utomlands, förutsätts dessutom att han flyttar till Finland senast ett år efter förmånslåtarens död.

För barnpension har inte ställts några krav på bosättnings tiden. Det krävs endast att barnet är bosatt i Finland vid förmånslåtarens död eller har flyttat till Finland inom ett år efter förmånslåtarens död.

15 a §. I 5 mom. har tagits in ett stadgande om den kommungrupp enligt vilken tilläggsdel beviljas för en pensionstagare som är bosatt utomlands. För närvarande finns stadgandet i 67 a § folkpensionsförordningen, som enligt 3 § familjepensionsförordningen tillämpas på familjepensioner.

I 8 mom. föreslås ett stadgande om den minsta efterlevandepension som beviljas. Stadgandet motsvarar den ändring som föreslås i folkpensionslagen.

15 b §. Då det föreslås att efterlevandepensionen skall avvägas enligt den tid förmånslåtare har varit bosatt i Finland, skall som inkomst som inverkar på efterlevandepensionens tilläggsdel inte längre beaktas familjepension som betalas från ett annat land efter samma förmånslåtare. Ändringen förhindrar att vistelse i utlandet minskar pensionen på två sätt.

Det föreslås att paragrafens 7 mom. som gäller ett stadgande om den minsta tilläggsdel som beviljas upphävs, eftersom ett stadgande om detta föreslås i 15 a §.

15 g §. I den nya paragrafen föreslås liksom i folkpensionslagen ett stadgande om avvägande av efterlevandepensionen. Det föreslås inte att barnpensionens belopp skall bindas till bosättnings tiden i Finland.

Enligt förslaget skall efterlevandepensionens storlek bero av den tid förmånslåtare har varit bosatt i Finland. Först när förmånslåtare har varit bosatt utomlands mer än 1/5 av den tid som beaktas, skall pensionsbeloppet minskas genom att det avvägs enligt bosättnings tiden i Finland. Den efterlevande makens egen vistelse utomlands skall inte inverka på pensionsbeloppet.

Avvägningen skall ske på samma sätt som i fråga om ålderdomspension, om förmånslåtare vid sin död hade fyllt 65 år. I annat fall

skall samma avvägningsskoefficient användas som i fråga om invaliditetspension.

Bosättnings tiden i Finland skall beräknas enligt samma principer som i fråga om folkpension. Då bosättnings tiderna beräknas beaktas alltså inte den tid då förmånslåtare inte är yngre än 16 år eller äldre än 65 år. Då efterlevandepensionen bestäms beaktas däremot den tid då förmånslåtare fick folkpension.

29 §. Enligt 2 mom. skall stadgandena om den minsta pension som beviljas och om avvägande av efterlevandepension tillämpas också i de fall då förmånslåtare avlidit den 1 juli 1990 eller senare.

37 §. Familjepension som beviljats en i Finland bosatt person betalas ut till en förmåns tagare som har flyttat utomlands också för en längre tid än ett år efter flyttningen, om pensionstagaren innan pensionen började var bosatt i Finland i 10 år. För att pension för ett barn under 10 år skall kunna betalas till utlandet också för en längre tid än ett år, föreslås att stadgandet skall ändras så, att barnpension betalas till utlandet om vårdnadshavaren uppfyller kravet i fråga om bosättnings tid, även om vårdnadshavaren inte får pension.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen avses träda i kraft samtidigt som EES-avtalet.

Det föreslås att de efterlevandepensioner som har börjat innan lagen trätt i kraft skall betalas till samma belopp som förr på samma sätt som folkpensionerna. En efterlevandepension skall ändras så att den överensstämmer med den nya lagen endast på den efterlevande makens ansökan. Har en pension inte ändrats enligt den nya lagen, fastställs också sådana delar av pensionen som beviljas senare i enlighet med den gamla lagen. Stadgandet gäller också de situationer då en efterlevandepension som har börjat innan den föreslagna lagen trätt i kraft under tiden har upphört, t.ex. på grund av förändrade inkomster, och utbetalningen börjar på nytt efter att den nya lagen har trätt i kraft.

På samma sätt som i fråga om folkpensionen skall enligt förslaget pensioner som börjar inom fem år kunna beviljas i enlighet med den gamla lagen, om förmånslåtare och förmåns tagaren då lagen trädde i kraft uppfyllde den gamla lagens villkor för bosättnings tiden.

Det har föreslagits att stadgandet om den minsta pension som beviljas skall ändras. Om

en efterlevande make får pension sedan lagen trätt i kraft, skall det nya minsta beloppet tillämpas först då pensionen av andra skäl justeras för första gången sedan lagen trätt i kraft.

1.3. Lagen om handikappbidrag

8 §. Det föreslås att lagen om handikappbidrag skall ändras så, att förmånen inte längre skall betalas till utlandet. Ändringen ansluter sig till en ändring av EG-förordning (EEG) nr 1408/71 som trädde i kraft sommaren 1992. Enligt denna ändring behöver en handikappförmån som inte fastställs enligt betalda avgifter inte betalas till ett annat medlemsland. Å andra sidan skall en medborgare i ett medlemsland ha rätt till handikappförmån enligt systemet i bosättningslandet.

Har en mottagare av handikappbidrag flyttat utomlands innan lagen trätt i kraft, skall utbetalningen av handikappbidraget enligt ikraftträdelsestadgandet fortsätta i enlighet med den förra lagen.

Lagen avses träda i kraft samtidigt som EES-avtalet.

1.4. Lagen om vårdbidrag för barn

2 a §. Det föreslås att till lagen skall fogas ett stadgande enligt vilket från förmånens belopp kan avdras motsvarande förmån som betalats av en främmande stat för samma tid och samma barn. Syftet är att förhindra att dubbla förmåner erhålls.

Enligt ikraftträdelsestadgandet minskas emellertid inte en förmån som har börjat betalas före lagens ikraftträdande på grund av en utländsk förmån som redan börjat betalas.

Lagen avses träda i kraft samtidigt som EES-avtalet.

1.5. Lagen om frontmannapension

1 §. Enligt förslaget skall extra fronttillägg endast beviljas som tillägg till folkpensionen för en pensionstagare som är bosatt i Finland.

9 a §. Det föreslås att 2 mom. skall ändras så, att det extra fronttillägget bestäms utgående från en så stor tilläggsdel som skulle betalas, om arbetspension från utlandet hade beaktats som inkomst.

Har folkpensionens tilläggsdel avvägs enligt

den tid pensionstagaren varit bosatt i Finland, skall det extra fronttillägget enligt 3 mom. dock beräknas på basis av den oavvägda tilläggsdelen.

9 b §. Extra fronttillägg beviljas för närvarande utan ansökan åt personer som får folkpensionens tilläggsdel och fronttillägg. Då pension från utlandet enligt förslaget inverkar på beloppet av det extra fronttillägget, men inte på beloppet av tilläggsdelen, kan extra fronttillägg inte längre beviljas utan ansökan. Om ansökningsförfarandet stadgas i 17 § 1 mom. lagen om frontmannapension.

Enligt paragrafen skall det extra fronttillägget liksom för närvarande justeras samtidigt som tilläggsdelen. Det extra fronttillägget justeras också då det sker någon annan ändring än indexförhöjning i pension som betalas från utlandet.

Ikraftträdelsestadgande. Om fronttillägg innan den föreslagna lagen trätt i kraft har beviljats en finsk medborgare som är bosatt utomlands, fortsätter utbetalningen alltjämt sedan lagen trätt i kraft.

Lagen avses träda i kraft samtidigt som EES-avtalet.

1.6. Sjukförsäkringslagen

1 §. Det föreslås att omnämmandet om make och barn slopas i paragrafen. De skall ersättas med begreppet familjemedlem. Begreppet familjemedlem är nödvändigt ur förvaltningsmässig synpunkt då det skall avgöras vem som omfattas av Finlands sjukvårdsersättningar vid kostnadsfördelningen mellan EES-länderna. Begreppet familjemedlem måste definieras även på grund av att förordningen i allmänhet skall tillämpas på dessa personer då det är fråga om sjukvårdsförmåner och för att de skall erhålla sjukvård då de vistas i andra EES-länder. En person erhåller inte rätt till förmån enligt sjukförsäkringslagen enbart på grund av att han är en familjemedlem. Förmånstagare är fortfarande de som i stadgandet i fråga definierats som sådana.

I anknytning till begreppet bosatt anses make, eget barn, makens barn eller någondera makens adoptivbarn under 18 år som familjemedlem. Det är även ändamålsenligt att studerande barn under 25 år räknas som familjemedlemmar.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen avses träda i

kraft samtidigt som EES-avtalet. Eftersom i Finland försäkrade personers barn i åldern 18—19 år som vistas utomlands men inte studerar inte längre är försäkrade i Finland, är det nödvändigt att de genom ett tvåårigt övergångsstadgande fortfarande omfattas av Finlands lagstiftning.

1.7. Lagen om pension för arbetstagare

Det föreslås att 8 c § lagen om pension för arbetstagare ändras så, att även den efterlevande makens pensioner från utlandet och förtjänst som motsvarar dem kan beaktas vid pensionsjämkningen.

Ikraftträdelsestadgande. Lagen avses träda i kraft samtidigt som EES-avtalet.

1.8. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa

16 §. *Rätt till dagpenning avvägd enligt förtjänsten.* I paragrafen föreslås ett nytt 8 mom. enligt vilket en person, som har sökt arbete i ett avtalsslutande land och i princip fått dagpenning avvägd enligt förtjänsten från Finland i tre månader, vid återkomsten till Finland efter över tre månader inte skall börja få dagpenning avvägd enligt förtjänsten förrän han har arbetat eller fått utbildning i fyra veckor.

29 §. *Rätt att erhålla vissa uppgifter.* Det föreslås att till paragrafen skall fogas ett nytt 5 mom. enligt vilket arbetsgivarna samt statens, kommunernas eller andra offentlighetsrättsliga samfunds myndigheter, försäkrings- och pensionsanstalterna, pensionsstiftelserna, pensions-skyddscentralen samt arbetslöshetskassorna är skyldiga att avgiftsfritt lämna social- och hälsovårdsministeriet och folkpensionsanstalten sådana uppgifter som behövs för fullgörandet av skyldigheter som orsakas av internationella överenskommelser.

Ikraftträdande. Lagen avses träda i kraft samtidigt som EES-avtalet.

2. Ikraftträdande

Lagarna föreslås träda i kraft samtidigt som EES-avtalet. Om ikraftträdandet stadgas särskilt genom förordning.

3. Lagstiftningsorning

Förslagen till ändring av folkpensionslagen

och familjepensionslagen försvagar i fortsättningen nuvarande rätt till minimipensionskydd för de personer som under tiden från det de fyllt 16 år till dess pensionen börjar löpa bott utomlands i över 9 år. Inte heller sådana personer som första gången flyttar till Finland först i den ålder då de har rätt till ålderdomspension omfattas av pensionsskyddet. Eftersom det är fråga om ett ändringsförslag som anslu-

ter sig till EES-avtalet och således indirekt om godkännande av bestämmelser som ingår i ett statsfördrag, kan lagarna behandlas utan den möjlighet att lämnas vilande som avses i 66 § riksdagsordningen.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs Riksdagen följande lagförslag:

1.

Lag

om ändring av folkpensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 23 och 23 a §§, 25 § 3 mom., 26 § 5 mom. och 33 §,

dess lagrum sådana de lyder, 23 § i lag av den 9 februari 1990 (105/90), 23 a § i lag av den 23 december 1988 (1217/88), 25 § 3 mom. i lag av den 5 februari 1982 (103/82), 26 § 5 mom. i lag av den 12 juli 1985 (594/85) och 33 § ändrad genom lag av den 30 december 1965 (705/65) samt genom nämnda lagar av den 5 februari 1982 och den 9 februari 1990, samt

fogas till lagen en ny 25 b § i stället för den 25 b § som upphävts genom lag av den 26 juli 1985 (670/85) och en ny 30 b § i stället för den 30 b § som upphävts genom nämnda lag av den 5 februari 1982 som följer:

23 §

En finsk medborgare som är bosatt i Finland har rätt till pension enligt denna lag, om han efter att ha fyllt 16 år har bott i Finland minst tre år. En försäkrad som inte är finsk medborgare har rätt till pension enligt denna lag, om han efter att ha fyllt 16 år har bott i Finland minst fem år i följd omedelbart innan pensionen börjar.

En försäkrad har dock utan hinder av det i 1 mom. nämnda kravet på tre eller fem års bosättning rätt till pension, om hans arbetsförmåga börjar medan han är bosatt i Finland och inom fem år efter att han fyllt 16 år.

23 a §

Folkpension beviljas inte, om dess belopp per månad skulle vara mindre än 30 mark.

25 §

Tilläggsdel beviljas enligt den kommungrupp till vilken den kommun hör där den försäkrade bor när tilläggsdelen börjar utbetalas. Till den

som är bosatt utomlands betalas tilläggsdelen enligt den andra kommungruppen.

25 b §

Har den som ansöker om pension varit bosatt i Finland mindre än 40 år mellan det att han fyllde 16 år och pensionen började, avvägs pensionsbeloppet enligt den tid han har varit bosatt i Finland på det sätt som stadgas nedan. När pensionsbeloppet avvägs avrundas tidsenheterna nedåt till den närmaste fulla månaden. När den tid den försäkrade har varit bosatt i Finland beräknas, beaktas inte den tid då den försäkrade

1) inte hade fyllt 16 år,

2) hade fyllt 65 år, eller

3) från en främmande stat har fått pension som motsvarar folkpension eller någon i 26 § 1 mom. avsedd eller därmed jämförbar annan fortlöpande förmån än familje- eller försörjningspension.

Ålderdomspension avvägs inte enligt den tid den försäkrade varit bosatt i Finland, om den

försäkrade har varit bosatt i Finland minst 40 år mellan det han fyllde 16 år och pensionen började. Invaliditetspension, arbetslöshetspension och förtida ålderdomspension avvägs inte enligt den tid den försäkrade varit bosatt i Finland, om den försäkrade har varit bosatt i Finland minst 80 procent av tiden mellan det han fyllde 16 år och pensionen började. Invaliditetspension avvägs inte heller enligt den tid den försäkrade varit bosatt i Finland i de fall som avses i 23 § 2 mom.

Har den som ansöker om ålderdomspension inte varit bosatt i Finland i 40 år, avvägs basdelen och tilläggsdelen enligt den tid han varit bosatt i Finland genom att beloppet av basdelen och den fulla tilläggsdelen multipliceras med en avvägningskoefficient. Denna avvägningskoefficient fås genom att den tid den försäkrade har bott i Finland divideras med 40 år.

Invaliditetspensionens, arbetslöshetspensionens och den förtida ålderdomspensionens basdel och tilläggsdel avvägs enligt den tid den försäkrade har bott i Finland, om han har bott i Finland mindre än 80 procent av tiden mellan det han fyllde 16 år och pensionen började. Avvägningskoefficienten fås härvid genom att den tid den försäkrade har bott i Finland divideras med den tid som utgör 80 procent av tiden mellan det att han fyllde 16 år och pensionen började.

När arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller invaliditetspension till ålderdomspension betalas den nya pensionen utan hinder av 1 och 2 mom. avvägd enligt den tid den försäkrade har bott i Finland på samma sätt som den tidigare pensionen.

26 §

Då tilläggsdelen fastställs beaktas också en fortlöpande förmån som betalas från en främmande stat och som motsvarar de familje- eller försörjningspensioner som nämns i 1 mom.

30 b §

Vårdbidrag och maketillägg betalas avvägda enligt den tid den försäkrade har bott i Finland på samma sätt som den basdel som skall betalas till en försäkrad avvägs enligt 25 b §. Barntilläggets belopp avvägs inte enligt den tid den försäkrade har bott i Finland.

33 §

Då en i Finland bosatt person har avlidit betalas begravningsbidrag. Begravningsbidrag kan beviljas också då det är sannolikt att en person har avlidit, trots att dödsfallet inte kan klarläggas.

Var personen i fråga finsk medborgare, är en förutsättning för att begravningsbidrag skall beviljas att han hade bott i Finland sammanlagt minst tre år. Var han inte finsk medborgare, förutsätts det att han hade bott i Finland minst fem år i följd omedelbart före sin död. Begravningsbidrag beviljas också om vårdnadshavaren till ett barn som avlidit före 16 års ålder har varit bosatt i Finland i tre år, om barnet var finsk medborgare, och i fem år, om barnet inte var finsk medborgare.

Begravningsbidraget är 2 221 mark. Fullt begravningsbidrag betalas om personen vid sin död inte fick folkpension eller pension som avses i 25 b § 1 mom. 3 punkten. I annat fall avdras från begravningsbidraget 1/12 för varje månad för vilken pensionen betalades under det år som närmast föregick dödsfallet. Vad som i 88 § 2 mom. stadgas om avrundning av pensionsbetalning tillämpas på motsvarande sätt på begravningsbidrag.

Begravningsbidrag betalas till den efterlevande maken. Om den avlidne inte var gift eller om han och maken levde åtskilda på grund av söndring i äktenskapet, betalas begravningsbidraget till dödsboet. Förvaltaren av dödsboet har rätt att för boets räkning söka och lyfta begravningsbidraget. Har en till begravningsbidrag berättigad make avlidit innan bidraget beviljas, övergår rätten till bidraget till den först avlidna makens dödsbo.

Begravningsbidrag skall inom ett år från den försäkrades dödsdag sökas på det sätt som anges i förordning. Annars går rätten till bidraget förlorad.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

En pension som har börjat innan denna lag har trätt i kraft ändras på ansökan till pension enligt denna lag. Har en pension inte ändrats till pension enligt denna lag, bestäms tilläggsdel, vårdbidrag och maketillägg som beviljas senare utan den i 25 b och 30 b §§ nämnda avvägning enligt den tid den försäkrade har bott i Finland. När tilläggsdelen bestäms tillämpas härvid 26 § 5 mom. i den lydelse det har när denna lag träder i kraft. Detta förfa-

rande iakttas också när en pension som beviljats för en viss tid eller ett tillägg till en sådan pension förlängs eller när arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller invaliditetspension ändras till ålderdomspension.

Om en person som fyllt 16 år är finsk medborgare eller om han omedelbart innan denna lag träder i kraft har varit bosatt i Finland i fem år och är bosatt i Finland när lagen träder i kraft, har han rätt till pension under de förutsättningar som anges i den 23 § som gäller då denna lag träder i kraft och utan den i 25 b och 30 b §§ nämnda avvägning enligt den tid den försäkrade har varit bosatt i Finland. En förutsättning är dock att pensio-

nen börjar inom fem år efter att denna lag trätt i kraft och att den försäkrade är bosatt i Finland från det lagen träder i kraft till dess att pensionen börjar. När tilläggsdelen bestäms tillämpas härvid 26 § 5 mom. i den lydelse det har när denna lag träder i kraft.

De belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

Utbetalningen av pensioner, som beviljats med stöd av den 23 a § som gäller då denna lag träder i kraft, fortsätter enligt de stadganden som gäller när lagen träder i kraft.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av familjepensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/69) 15 b § 7 mom., sådant det lyder i lag av den 9 februari 1990 (104/90),

ändras 1 § 1 mom., 4 §, 15 a § 5 mom., 15 b § 3 mom. 10 och 11 punkten, 29 § 3 mom. och 37 § 1 mom.,

dess lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom. och 4 § i lag av den 23 december 1988 (1218/88), 15 a § 5 mom. och 29 § 3 mom. i lag av den 8 mars 1991 (472/91), 15 b § 3 mom. 10 och 11 punkten i lag av den 5 februari 1988 (126/88) och 37 § 1 mom. i nämnda lag av den 9 februari 1990, samt

fogas till 15 a §, sådan den lyder ändrad genom lag av den 5 februari 1982 (105/82) samt genom nämnda lagar av den 9 februari 1990 och den 8 mars 1991, ett nytt 8 mom., till 15 b § 3 mom., sådant det lyder ändrat genom nämnda lagar av den 5 februari 1982 och den 5 februari 1988 samt genom lagar av den 18 januari 1985 och den 27 mars 1991 (54/85 och 623/91), en ny 12 punkt och till lagen en ny 15 g § som följer:

1 §

Då en i Finland bosatt person har avlidit beviljas familjepension i form av efterlevandepension och barnpension i enlighet med denna lag. Pensionen beviljas en person som är bosatt i Finland.

4 §

Var förmånslåtare en till Finland inflyttad person, är en förutsättning för att pension skall beviljas att han efter att ha fyllt 16 år hade bott i Finland

1) minst tre år, om han var finsk medborgare, eller

2) minst fem år i följd omedelbart före sin död, om han inte var finsk medborgare.

En person som har flyttat till Finland har rätt till efterlevandepension, om han efter att ha fyllt 16 år har bott i Finland

1) minst tre år, om han är finsk medborgare och har flyttat till Finland senast ett år efter förmånslåtarens död, eller

2) minst fem år i följd omedelbart före förmånslåtarens död, om han inte är finsk medborgare och han var bosatt i Finland vid förmånslåtarens död.

En person som har flyttat till Finland har rätt till barnpension om han

1) var bosatt i Finland vid förmånslåtarens död, eller

2) har flyttat till Finland inom ett år efter förmånslåtarens död.

15 a §

Tilläggsdel beviljas enligt den kommungrupp till vilken den kommun hör där den efterlevande maken bor när tilläggsdelen börjar utbetalas. Till den som är bosatt utomlands betalas tilläggsdelen enligt den andra kommungruppen.

Efterlevandepensionens basdel och tilläggsdel beviljas inte, om deras sammanlagda belopp skulle vara mindre än 30 mark per månad.

15 b §

Som årsinkomst räknas likväl inte:

10) stöd för vård i hemmet av barn, åldringar eller handikappade;

11) handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/88); ej heller

12) familjepension som betalas från utlandet och som beviljats efter samma förmånsåttare.

15 g §

Efterlevandepension beviljas oavvägd enligt den tid förmånsåttaren var bosatt i Finland om

1) förmånsåttaren, om han vid sin död hade fyllt 65 år, hade bott i Finland minst 40 år mellan det 16 och 65 levnadsåret, eller

2) förmånsåttaren, om han vid sin död inte hade fyllt 65 år, hade bott i Finland minst 80 procent av tiden mellan det att han fyllde 16 år och dödsfallet.

Hade förmånsåttaren inte varit bosatt i Finland den tid som anges i 1 mom., avvägs efterlevandepensionens belopp enligt den tid förmånsåttaren var bosatt i Finland genom att beloppet av basdelen och den fulla tilläggsdelen multipliceras med en avvägningskoefficient. Avvägningskoefficienten fås genom att den tid som förmånsåttaren varit bosatt i Finland divideras med

1) 40 år, om förmånsåttaren avled efter att ha fyllt 65 år, eller

2) den tid som utgör 80 procent av tiden mellan det att förmånsåttaren fyllde 16 år och dödsfallet, om förmånsåttaren avled innan han fyllt 65 år.

När den tid som förmånsåttaren har varit bosatt i Finland beräknas beaktas inte den tid då han ännu inte hade fyllt 16 år eller redan hade fyllt 65 år. Då pensionsbeloppet avvägs

enligt den tid förmånsåttaren varit bosatt i Finland, avrundas tiderna nedåt till närmaste fulla månad.

29 §

I fråga om efterlevandepensionens basdel, tilläggsdel och bostadsbidrag gäller 15 a § 2—8 mom. och 15 g §.

37 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 b—42, 42 b—43, 44—46, 69—73, 74—75, 79—83 och 84—88 a §§ folkpensionslagen. Om mottagaren av barnpension innan pensionen börjar inte har varit bosatt i Finland den tid på 10 år som krävs i 41 § folkpensionslagen, kan pensionen utan hinder av boende utomlands betalas om barnets vårdnadshavare uppfyller bosättningskravet.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

En efterlevandepension som har börjat innan denna lag har trätt i kraft ändras på ansökan till pension enligt denna lag. Har en pension inte ändrats till pension enligt denna lag, bestäms senare beviljad basdel och tilläggsdel utan den i 15 g § nämnda avvägning enligt den tid förmånsåttaren har varit bosatt i Finland. När tilläggsdelen bestäms tillämpas härvid 15 b § 3 mom. i den lydelse det har när denna lag träder i kraft.

Familjepension kan beviljas under de förutsättningar som anges i 1 och 4 §§ sådana de lyder när denna lag träder i kraft, och efterlevandepension kan beviljas utan den i 15 g § avsedda avvägningen enligt den tid förmånsåttaren varit bosatt i Finland, om pensionen börjar inom fem år efter att denna lag har trätt i kraft. Dessutom förutsätts att förmånstagaren var bosatt i Finland då lagen trädde i kraft och är bosatt i Finland utan uppehåll från ikraftträdandet till dess att pensionen börjar. Är förmånstagaren inte finsk medborgare, förutsätts dessutom att förmånsåttaren var bosatt i Finland fem år i följd omedelbart innan denna lag trädde i kraft och bodde här till sin död eller att förmånstagaren varit bosatt i Finland i fem år omedelbart innan denna lag trädde i kraft och antingen förmånsåttaren eller för-

månstagaren bodde i Finland då dödsfallet inträffade.

Har efterlevandepension beviljats utan avvägning enligt bosättningstiden, tillämpas när tilläggsdelen bestäms 15 b § 3 mom. i den lydelse det har när denna lag träder i kraft.

Får en efterlevande make pension när denna lag träder i kraft, tillämpas 15 a § 8 mom. då

familjepensionen annars justeras efter att lagen har trätt i kraft.

Det belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3.

Lag

om ändring av 8 § lagen om handikappbidrag

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 8 § lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (124/88), sådant detta lagrum lyder i lag av den 22 december 1989 (1252/89), som följer:

8 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 1—1 d, 23, 34—39, 39 b—40, 42—43, 44—46, 67, 69, 73, 74 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. och 80—88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Har en mottagare av handikappbidrag innan denna lag trätt i kraft flyttat utomlands, tillämpas då beslut fattas om betalning av handikappbidrag 8 § lagen om handikappbidrag, sådant detta lagrum lyder när denna lag träder i kraft, förutsatt att boendet utomlands fortsätter utan uppehåll.

4.

Lag

om ändring av lagen om vårdbidrag för barn

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till lagen den 4 juli 1969 om vårdbidrag för barn (444/69) en ny 2 a § som följer:

2 a §

Från vårdbidraget kan avdras en motsvarande förmån som betalas för samma barn och samma tid och som grundar sig på en främmande stats lagstiftning eller en internationell överenskommelse som är bindande för Finland.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Från vårdbidrag som har beviljats innan denna lag har trätt i kraft avdras endast en sådan motsvarande, från utlandet betald förmån som har beviljats efter att denna lag har trätt i kraft.

5.

Lag

om ändring av lagen om frontmannapension

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 januari 1977 om frontmannapension (119/77) 1 § 3 mom., 9 a § 2 och 3 mom. samt 9 b §,

dess lagrum sådana de lyder, 1 § 3 mom., 9 a § 3 mom. och 9 b § i lag av den 25 juli 1986 (589/86) samt 9 a § 2 mom. i lag av den 3 augusti 1992 (679/92), som följer:

1 §

Frontmannapension och fronttillägg beviljas finska medborgare. Berättigad till fronttillägg är även en utländsk medborgare som är bosatt i Finland. Extra fronttillägg beviljas i Finland bosatta finska eller utländska medborgare.

9 a §

Det extra fronttillägget är 25 procent av beloppet av den tilläggsdel som betalas. Det extra fronttillägget för den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst bestäms dock utgående från en så stor tilläggsdel som skulle betalas, om livräntan inte hade beaktats då tilläggsdelen bestämdes. Det extra fronttillägget för den som får pension eller någon annan därmed jämförbar fortlöpande förmån från utlandet bestäms utgående från en så stor tilläggsdel som skulle betalas, om de nämnda inkomsterna skulle beaktas när tilläggsdelen bestäms. Det extra fronttillägget är dock alltid minst 20 mark.

Om en pensionstagares tilläggsdel skall minskas enligt 42 b § folkpensionslagen på grund av anstaltsvård, beräknas det extra fronttillägget dock på den oförminskade tilläggsdelen. Om tilläggsdelen enligt 25 b § folkpensionslagen har avvägts enligt den tid som den försäkrade har varit bosatt i Finland, beräknas det extra fronttillägget på den oavvägda tilläggsdelen.

9 b §

Om den tilläggsdel som betalas till en mottagare av extra fronttillägg skall rättas eller om tilläggsdelen skall dras in eller om mottagaren beviljas pension eller en med den jämförbar förmån från utlandet eller om någon annan ändring än en ändring som beror på indexbindning görs i dess belopp, skall beloppet av det extra fronttillägget rättas på motsvarande sätt eller dras in. Om den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst inte får tilläggsdel eller om tilläggsdelen fastställs enligt 25 b § folkpensionslagen, skall det extra fronttillägget rättas eller dras in under samma förutsättningar som tilläggsdelen. Det extra fronttillägget skall även rättas i det fall att tilläggsdel beviljas den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Har en finsk medborgare som är bosatt utomlands beviljats extra fronttillägg innan denna lag trätt i kraft, fortsätter utbetalningen av det utan hinder av 1 § 3 mom.

Det belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i januari 1986 har beräknats.

6.

Lag**om ändring av 1 § sjukförsäkringslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63) 1 § 2 och 3 mom., sådana de lyder i lag av den 15 juli 1970 (499/70), samt

fogas till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 15 juli 1970, ett nytt 5 mom. som följer:

1 §

Bosatt i Finland anses även en finsk medborgare som tjänstgör vid en finsk diplomatisk eller handelsrepresentation eller en utsänd konsuls konsulat eller vid Förenta Nationerna, vid en därtill ansluten specialorganisation eller vid en därmed jämförlig internationell organisation, samt även varje familjemedlem till en sådan person, en finsk medborgare i hans personliga tjänst samt den som tjänstgör ombord på finskt fartyg.

Även en finsk medborgare som i utlandet har ordinarie anställning med karaktär av huvudsyssla i finska statens tjänst, hos ett finskt samfund eller någon annan sammanslutning,

stiftelse eller inrättning som har hemort i Finland, samt även en sådan persons familjemedlemmar anses, om de är finska medborgare, vara bosatta i Finland.

Med familjemedlem avses make och barn som inte fyllt 18 år samt barn under 25 år som studerar eller bedriver yrkesutbildning på heltid.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Då denna lag träder i kraft tillämpas under två års tid på en i Finland försäkrad persons barn som vistas utomlands fortfarande den lag som gäller när denna lag träder i kraft.

7.

Lag**om ändring av 8 c § lagen om pension för arbetstagare**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 8 c § 3 mom. lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61), sådant detta lagrum lyder i lag av den 9 februari 1990 (100/90), som följer:

8 c §

Får den efterlevande maken inte pension som nämns i 1 mom., anses som den efterlevandes på förvärvsarbete grundade pension den pension som hade beviljats honom, om han den dag då förmånslåtarens avled eller den dag då ett i 2 mom. nämnt barn fyller 18 år hade blivit så arbetsoförmöget att han hade fått rätt till full invalidpension. På detta sätt förfars även i

fråga om motsvarande förmåner från en främmande stat. När pensionen fastställs, tillämpas inte stadgandena i 6 § 3 mom. om de dagar som skall lämnas obeaktade då den däri nämnda tiden om 360 dagar beräknas.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Det belopp som anges i denna lag motsvarar det löneindextal som fastställts för 1966.

8.

Lag**om ändring av 16 och 29 §§ lagen om utkomstskydd för arbetslösa**

I enlighet med riksdagens beslut

fogas till 16 § lagen den 24 augusti 1984 om utkomstskydd för arbetslösa (602/84), sådant detta lagrum lyder delvis ändrat genom lag av den 8 augusti 1986 (608/86), nya 7 och 8 mom. samt till 29 §, sådan den lyder delvis ändrad genom lagar av den 9 februari 1990, den 28 december 1990 och den 30 december 1991 (98 och 1367/90 och 1716/91), ett nytt 5 mom. som följer:

16 §***Rätt till dagpenning avvägd enligt förtjänsten***

— — — — —
Skall enligt en internationell överenskommelse som är bindande för Finland försäkrings- eller arbetsperioder som har fullgjorts i en annan stat beaktas när rätten till dagpenning avvägd enligt förtjänsten bestäms, räknas sådana perioder med i arbetsvillkoret, om personen omedelbart innan han blev arbetslös har arbetat i Finland minst fyra veckor eller om arbetet avsetts pågå i fyra veckor men har upphört av en orsak som inte beror av personen i fråga.

Har en person med stöd av en internationell överenskommelse som är bindande för Finland fått dagpenning för den tid under vilken han har sökt arbete i en annan stat och har personen inte återvänt till Finland inom den tid om högst tre månader som gäller beträffande rätten till dagpenning enligt överenskommel-

sen, skall dagpenning inte börja betalas på nytt om personen inte i fyra veckor har arbetat i Finland eller i fyra veckor här fått sådan utbildning som avses i 8 §.

29 §***Rätt att erhålla vissa uppgifter***

— — — — —
Arbetsgivarna samt statens, kommunernas eller andra offentligt rättsliga samfunds myndigheter, försäkrings- och pensionsanstalterna, pensionsstiftelserna, pensionsskyddscentralen samt arbetslöshetskassorna är skyldiga att avgiftsfritt lämna social- och hälsovårdsministeriet och folkpensionsanstalten sådana uppgifter som behövs för fullgörandet av skyldigheter som orsakas av internationella överenskommelser.

— — — — —
Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Helsingfors den 9 oktober 1992

Republikens President

MAUNO KOIVISTO

Social- och hälsovårdsminister *Jorma Huuhtanen*

1.

Lag**om ändring av folkpensionslagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i folkpensionslagen av den 8 juni 1956 (347/56) 23 och 23 a §§, 25 § 3 mom., 26 § 5 mom. och 33 §,

dessas lagrum sådana de lyder, 23 § i lag av den 9 februari 1990 (105/90), 23 a § i lag av den 23 december 1988 (1217/88), 25 § 3 mom. i lag av den 5 februari 1982 (103/82), 26 § 5 mom. i lag av den 12 juli 1985 (594/85) och 33 § ändrad genom lag av den 30 december 1965 (705/65) samt genom nämnda lagar av den 5 februari 1982 och den 9 februari 1990, samt

fogas till lagen en ny 25 b § i stället för den 25 b § som upphävts genom lag av den 26 juli 1985 (670/85) och en ny 30 b § i stället för den 30 b § som upphävts genom nämnda lag av den 5 februari 1982 som följer:

*Gällande lydelse***23 §**

En försäkrad som inte finsk medborgare har rätt till pension enligt denna lag, om han har varit bosatt i Finland minst fem år i följd omedelbart innan pensionen börjar.

Begravningsbidrag enligt denna lag betalas efter en utländsk medborgare som har varit bosatt i Finland endast om han har bott i landet minst fem år i följd omedelbart före sin död.

23 a §

Även om en finsk medborgare inte är bosatt i Finland kan åldersdomspension enligt denna lag eller del av sådan pension av särskilda skäl beviljas honom, om han efter att ha fyllt 16 år har bott i Finland minst fem år i följd och hans vistelse utomlands är nödvändig på grund av hans egen eller en nära anhörigs sjukdom.

25 §

Tilläggsdel beviljas enligt den kommungrupp vartill den kommun hör där den försäkrade bor när tilläggsdelen börjar utbetalas.

*Föreslagen lydelse***23 §**

En finsk medborgare som är bosatt i Finland har rätt till pension enligt denna lag, om han efter att ha fyllt 16 år har bott i Finland minst tre år. En försäkrad som inte är finsk medborgare har rätt till pension enligt denna lag, om han efter att ha fyllt 16 år har bott i Finland minst fem år i följd omedelbart innan pensionen börjar.

En försäkrad har dock utan hinder av det i 1 mom. nämnda kravet på tre eller fem års bosättning rätt till pension, om hans arbetsoförmåga börjar medan han är bosatt i Finland och inom fem år efter att han fyllt 16 år.

23 a §

Folkpension beviljas inte, om dess belopp per månad skulle vara mindre än 30 mark.

Tilläggsdel beviljas enligt den kommungrupp till vilken den kommun hör där den försäkrade bor när tilläggsdelen börjar utbetalas. Till den som är bosatt utomlands betalas tilläggsdelen enligt den andra kommungruppen.

25 b §

Har den som ansöker om pension varit bosatt

(Upphävd)

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

i Finland mindre än 40 år mellan det att han fyllde 16 år och pensionen började, avvägs pensionsbeloppet enligt den tid han har varit bosatt i Finland på det sätt som stadgas nedan. När pensionsbeloppet avvägs avrundas tidsenheterna nedåt till den närmaste fulla månaden. När den tid den försäkrade har varit bosatt i Finland beräknas, beaktas inte den tid då den försäkrade

1) inte hade fyllt 16 år,

2) hade fyllt 65 år, eller

3) från en främmande stat har fått pension som motsvarar folkpension eller någon i 26 § 1 mom. avsedd eller därmed jämförbar annan fortlöpande förmån än familje- eller försörjningspension.

Ålderdomspension avvägs inte enligt den tid den försäkrade varit bosatt i Finland, om den försäkrade har varit bosatt i Finland minst 40 år mellan det han fyllde 16 år och pensionen började. Invaliditetspension, arbetslöshetspension och förtida ålderdomspension avvägs inte enligt den tid den försäkrade varit bosatt i Finland, om den försäkrade har varit bosatt i Finland minst 80 procent av tiden mellan det han fyllde 16 år och pensionen började. Invaliditetspension avvägs inte heller enligt den tid den försäkrade varit bosatt i Finland i de fall som avses i 23 § 2 mom.

Har den som ansöker om ålderdomspension inte varit bosatt i Finland i 40 år, avvägs basdelen och tilläggsdelen enligt den tid han varit bosatt i Finland genom att beloppet av basdelen och den fulla tilläggsdelen multipliceras med en avvägningskoefficient. Denna avvägningskoefficient fås genom att den tid den försäkrade har bott i Finland divideras med 40 år.

Invaliditetspensionens, arbetslöshetspensionens och den förtida ålderdomspensionens basdel och tilläggsdel avvägs enligt den tid den försäkrade har bott i Finland, om han har bott i Finland mindre än 80 procent av tiden mellan det han fyllde 16 år och pensionen började. Avvägningskoefficienten fås härvid genom att den tid den försäkrade har bott i Finland divideras med den tid som utgör 80 procent av tiden mellan det att han fyllde 16 år och pension började.

När arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller invaliditetspension till ålderdomspension betalas den nya pensionen utan hinder av 1 och 2 mom. avvägd enligt den tid den försäkrade har bott i Finland på samma sätt som den tidigare pensionen.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

26 §

Vid fastställande av tilläggsdel kan även i främmande stat beviljad fortlöpande förmån som motsvarar i 1 mom. nämnda förmåner beaktas helt eller delvis.

Då tilläggsdelen fastställs beaktas också en fortlöpande förmån som betalas från en främmande stat och som motsvarar de familje- eller försörjningspensioner som nämns i 1 mom.

(Upphävd)

30 b §

Vårdbidrag och maketillägg betalas avvägda enligt den tid den försäkrade har bott i Finland på samma sätt som den basdel som skall betalas till en försäkrad avvägs enligt 25 b §. Barntilläggets belopp avvägs inte enligt den tid den försäkrade har bott i Finland.

33 §

Avlider en i Finland bosatt person som inte får pension enligt denna lag, betalas efter honom begravningsbidrag. Bidraget är 2 221 mark. Det betalas till den efterlevande maken. Om den avlidne inte varit gift eller om han och maken levde åtskils på grund av söndring i äktenskapet, betalas begravningsbidraget till dödsboet.

Vad i 1 mom. är stadgat äger tillämpning även i det fall att pensionstagare avlider, innan grunddelen av hans pension förfallit till betalning för den tid av ett år, som närmast föregått dödsfallet. Härvid avdrages från begravningsbidraget en tolfedel för varje månad, för vilken pensionen förfallit till betalning.

Har till begravningsbidrag berättigad make avlidit innan bidraget beviljats, övergår rätten till bidraget till den först avlidna makens dödsbo.

Begravningsbidrag skall inom ett år från den försäkrades dödsdag sökas så som stadgas i förordning för att inte rätten till bidraget skall gå förlorad. Förvaltaren av dödsboet har rätt att för dess räkning söka och lyfta bidraget.

33 §

Då en i Finland bosatt person har avlidit betalas begravningsbidrag. Begravningsbidrag kan beviljas också då det är sannolikt att en person har avlidit, trots att dödsfallet inte kan klarläggas.

Var personen i fråga finsk medborgare, är en förutsättning för att begravningsbidrag skall beviljas att han hade bott i Finland sammanlagt minst tre år. Var han inte finsk medborgare, förutsätts det att han hade bott i Finland minst fem år i följd omedelbart före sin död. Begravningsbidrag beviljas också om vårdnadshavaren till ett barn som avlidit före 16 års ålder har varit bosatt i Finland i tre år, om barnet var finsk medborgare, och i fem år, om barnet inte var finsk medborgare.

Begravningsbidraget är 2 221 mark. Fullt begravningsbidrag betalas om personen vid sin död inte fick folkpension eller pension som avses i 25 b § 1 mom. 3 punkten. I annat fall avdras från begravningsbidraget 1/12 för varje månad för vilken pensionen betalades under det år som närmast föregick dödsfallet. Vad som i 88 § 2 mom. stadgas om avrundning av pensionsbetalning tillämpas på motsvarande sätt på begravningsbidrag.

Begravningsbidrag betalas till den efterlevande maken. Om den avlidne inte var gift eller om han och maken levde åtskils på grund av söndring i äktenskapet, betalas begravningsbidraget till dödsboet. Förvaltaren av dödsboet har rätt att för boets räkning söka och lyfta

Gällande lydelse

Vad i folkpensionslagen 88 § 2 mom. är stadgat om avrundning av pensionsbetalning, äger motsvarande tillämpning på begravningsbidrag.

Om det är sannolikt att en person har avlidit, kan begravningsbidrag beviljas trots att dödsfallet inte kan klarläggas.

Föreslagen lydelse

begravningsbidraget. Har en till begravningsbidrag berättigad make avlidit innan bidraget beviljas, övergår rätten till bidraget till den först avlidna makens dödsbo.

Begravningsbidrag skall inom ett år från den försäkrades dödsdag sökas på det sätt som anges i förordning. Annars går rätten till bidraget förlorad.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

En pension som har börjat innan denna lag har trätt i kraft ändras på ansökan till pension enligt denna lag. Har en pension inte ändrats till pension enligt denna lag, bestäms tilläggsdel, vårdbidrag och maketillägg som beviljas senare utan den i 25 b och 30 b §§ nämnda avvägning enligt den tid den försäkrade har bott i Finland. När tilläggsdelen bestäms tillämpas härvid 26 § 5 mom. i den lydelse det har när denna lag träder i kraft. Detta förfarande iakttas också när en pension som beviljats för en viss tid eller ett tillägg till en sådan pension förlängs eller när arbetslöshetspension ändras till invaliditetspension eller arbetslöshets- eller invaliditetspension ändras till ålderdomspension.

Om en person som fyllt 16 år är finsk medborgare eller om han omedelbart innan denna lag träder i kraft har varit bosatt i Finland i fem år och är bosatt i Finland när lagen träder i kraft, har han rätt till pension under de förutsättningar som anges i den 23 § som gäller då denna lag träder i kraft och utan den i 25 b och 30 b §§ nämnda avvägning enligt den tid den försäkrade har varit bosatt i Finland. En förutsättning är dock att pensionen börjar inom fem år efter att denna lag trätt i kraft och att den försäkrade är bosatt i Finland från det lagen träder i kraft till dess att pensionen börjar. När tilläggsdelen bestäms tillämpas härvid 26 § 5 mom. i den lydelse det har när denna lag träder i kraft.

De belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

Utbetalningen av pensioner, som beviljats med stöd av den 23 a § som gäller då denna lag träder i kraft, fortsätter enligt de stadganden som gäller när lagen träder i kraft.

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

2.

Lag

om ändring av familjepensionslagen

I enlighet med riksdagens beslut
upphävs i familjepensionslagen av den 17 januari 1969 (38/69) 15 b § 7 mom., sådant det lyder i lag av den 9 februari 1990 (104/90),
ändras 1 § 1 mom., 4 §, 15 a § 5 mom., 15 b § 3 mom. 10 och 11 punkten, 29 § 3 mom. och 37 § 1 mom.,
 dessa lagrum sådana de lyder, 1 § 1 mom. och 4 § i lag av den 23 december 1988 (1218/88), 15 a § 5 mom. och 29 § 3 mom. i lag av den 8 mars 1991 (472/91), 15 b § 3 mom. 10 och 11 punkten i lag av den 5 februari 1988 (126/88) och 37 § 1 mom. i nämnda lag av den 9 februari 1990, samt *fogas* till 15 a §, sådan den lyder ändrad genom lag av den 5 februari 1982 (105/82) samt genom nämnda lagar av den 9 februari 1990 och den 8 mars 1991, ett nytt 8 mom., till 15 b § 3 mom., sådant det lyder ändrat genom nämnda lagar av den 5 februari 1982 och den 5 februari 1988 samt genom lagar av den 18 januari 1985 och den 27 mars 1991 (54/85 och 623/91), en ny 12 punkt och till lagen en ny 15 g § som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

I Finland bosatta personer beviljas familjepension i form av änkepension och barnpension *samt utbildningsstöd för änkor* i enlighet med denna lag.

1 §

Då en i Finland bosatt person har avlidit beviljas familjepension i form av *efterlevandepension* och barnpension i enlighet med denna lag. *Pensionen beviljas en person som är bosatt i Finland.*

4 §

I Finland bosatta personer som inte är finska medborgare beviljas förmåner enligt denna lag under förutsättning att

1) förmånslåtaren omedelbart före sin död varit bosatt i Finland minst fem år och förmånstagaren var bosatt här vid förmånslåtarens död eller

2) antingen förmånslåtaren eller förmånstagaren var bosatt i Finland vid förmånslåtarens

4 §

Var förmånslåtaren en till Finland inflyttad person, är en förutsättning för att pension skall beviljas att han efter att ha fyllt 16 år hade bott i Finland

1) minst tre år, om han var finsk medborgare, eller

2) minst fem år i följd omedelbart före sin död, om han inte var finsk medborgare.

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

död, och att förmånstagaren har bott i Finland minst fem år omedelbart innan han kommer i åtnjutande av förmånen.

Stadgandet i 1 mom. om att förmånstagaren skall ha varit bosatt i Finland i minst fem år tillämpas dock inte på barn, om den som har vårdnaden om barnet får änkepension efter samma förmånslåtare.

En person som har flyttat till Finland har rätt till efterlevandepension, om han efter att ha fyllt 16 år har bott i Finland

1) minst tre år, om han är finsk medborgare och har flyttat till Finland senast ett år efter förmånslåtarens död, eller

2) minst fem år i följd omedelbart före förmånslåtarens död, om han inte är finsk medborgare och han var bosatt i Finland vid förmånslåtarens död.

En person som har flyttat till Finland har rätt till barnpension om han

1) var bosatt i Finland vid förmånslåtarens död, eller

2) har flyttat till Finland inom ett år efter förmånslåtarens död.

15 a §

Tilläggsdel beviljas enligt den kommungrupp vartill den kommun hör där änkan bor då tilläggsdelen börjar utbetalas.

Tilläggsdel beviljas enligt den kommungrupp till vilken den kommun hör där den efterlevande maken bor när tilläggsdelen börjar utbetalas. Till den som är bosatt utomlands betalas tilläggsdelen enligt den andra kommungruppen.

Efterlevandepensionens basdel och tilläggsdel beviljas inte, om deras sammanlagda belopp skulle vara mindre än 30 mark per månad.

15 b §

Som årsinkomst räknas likväl inte:

10) stöd för vård i hemmet av barn, åldringar eller handikappade; *ej heller*

11) handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/88).

10) stöd för vård i hemmet av barn, åldringar eller handikappade;

11) handikappbidrag enligt lagen om handikappbidrag (124/88); *ej heller*

12) familjepension som betalas från utlandet och som beviljats efter samma förmånslåtare.

Tilläggsdel beviljas inte, om dess belopp är mindre än 20 mark per månad.

(7 mom. upphävs)

15 g §

Efterlevandepension beviljas oavvägd enligt den tid förmånslåtarens var bosatt i Finland om

1) förmånslåtarens, om han vid sin död hade

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

fyllt 65 år, hade bott i Finland minst 40 år mellan det 16 och 65 levnadsåret, eller

2) förmånslåtare, om han vid sin död inte hade fyllt 65 år, hade bott i Finland minst 80 procent av tiden mellan det att han fyllde 16 år och dödsfallet.

Hade förmånslåtare inte varit bosatt i Finland den tid som anges i 1 mom., avvägs efterlevandepensionens belopp enligt den tid förmånslåtare var bosatt i Finland genom att beloppet av basdelen och den fulla tilläggsdelen multipliceras med en avvägningskoefficient. Avvägningskoefficienten fås genom att den tid som förmånslåtare varit bosatt i Finland divideras med

1) 40 år, om förmånslåtare avled efter att ha fyllt 65 år, eller

2) den tid som utgör 80 procent av tiden mellan det att förmånslåtare fyllde 16 år och dödsfallet, om förmånslåtare avled innan han fyllt 65 år.

När den tid som förmånslåtare har varit bosatt i Finland beräknas beaktas inte den tid då han ännu inte hade fyllt 16 år eller redan hade fyllt 65 år. Då pensionsbeloppet avvägs enligt den tid förmånslåtare varit bosatt i Finland, avrundas tiderna nedåt till närmaste fulla månad.

29 §

Om efterlevnadspensionens basdel, tilläggsdel och bostadsbidrag gäller 15 a § 2—7 mom.

37 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 b—42, 42 b—43, 44—46, 69—73, 74—75, 79—83 och 84—88 a §§ folkpensionslagen. Barnpension får dock utan hinder av kravet enligt 41 § folkpensionslagen på tio års boende i Finland betalas till ett barn vars vårdnadshavare får efterlevandepension efter samma förmånslåtare som barnet.

I fråga om efterlevandepensionens basdel, tilläggsdel och bostadsbidrag gäller 15 a § 2—8 mom. och 15 g §.

37 §

Om inte något annat stadgas i denna lag, iakttas dessutom i tillämpliga delar 35, 37—39, 39 b—42, 42 b—43, 44—46, 69—73, 74—75, 79—83 och 84—88 a §§ folkpensionslagen. Om mottagaren av barnpension innan pensionen börjar inte har varit bosatt i Finland den tid på 10 år som krävs i 41 § folkpensionslagen, kan pensionen utan hinder av boende utomlands betalas om barnets vårdnadshavare uppfyller bosättningskravet.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

En efterlevandepension som har börjat innan denna lag har trätt i kraft ändras på ansökan till

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

pension enligt denna lag. Har en pension inte ändrats till pension enligt denna lag, bestäms senare beviljad basdel och tilläggsdel utan den i 15 g § nämnda avvägning enligt den tid förmånslåtarens har varit bosatt i Finland. När tilläggsdelen bestäms tillämpas härvid 15 b § 3 mom. i den lydelse det har när denna lag träder i kraft.

Familjepension kan beviljas under de förutsättningar som anges i 1 och 4 §§ sådana de lyder när denna lag träder i kraft, och efterlevandepension kan beviljas utan den i 15 g § avsedda avvägningen enligt den tid förmånslåtarens varit bosatt i Finland, om pensionen börjar inom fem år efter att denna lag har trätt i kraft. Dessutom förutsätts att förmånstagaren var bosatt i Finland då lagen trädde i kraft och är bosatt i Finland utan uppehåll från ikraftträdandet till dess att pensionen börjar. Är förmånstagaren inte finsk medborgare, förutsätts dessutom att förmånslåtarens var bosatt i Finland fem år i följd omedelbart innan denna lag trädde i kraft och bodde här till sin död eller att förmånstagaren varit bosatt i Finland i fem år omedelbart innan denna lag trädde i kraft och antingen förmånslåtarens eller förmånstagaren bodde i Finland då dödsfallet inträffade.

Har efterlevandepension beviljats utan avvägning enligt bosättningstiden, tillämpas när tilläggsdelen bestäms 15 b § 3 mom. i den lydelse det har när denna lag träder i kraft.

Får en efterlevande make pension när denna lag träder i kraft, tillämpas 15 a § 8 mom. då familjepensionen annars justeras efter att lagen har trätt i kraft.

Det belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i mars 1981 har beräknats.

Åtgärder som verkställigheten av denna lag förutsätter får vidtas innan den träder i kraft.

3.

Lag**om ändring av 8 § lagen om handikappbidrag**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 8 § lagen den 5 februari 1988 om handikappbidrag (124/88), sådant detta lagrum lyder i lag av den 22 december 1989 (1252/89), som följer:

Gällande lydelse

8 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 1—1 d, 23, 34—39, 39 b—43, 44—46, 67, 69, 73, 74 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. och 80—88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Föreslagen lydelse

8 §

Om inte något annat följer av denna lag, gäller dessutom i tillämpliga delar 1—1 d, 23, 34—39, 39 b—40, 42—43, 44—46, 67, 69, 73, 74 och 75 §§, 79 § 1 och 4 mom. och 80—88 a §§ folkpensionslagen samt lagen om bindande av de i folkpensionslagen stadgade pensionerna och understöden vid levnadskostnaderna (348/56).

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Har en mottagare av handikappbidrag innan denna lag trätt i kraft flyttat utomlands, tillämpas då beslut fattas om betalning av handikappbidrag 8 § lagen om handikappbidrag, sådant detta lagrum lyder när denna lag träder i kraft, förutsatt att boendet utomlands fortsätter utan uppehåll.

5.

Lag**om ändring av lagen om frontmannapension**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen den 28 januari 1977 om frontmannapension (119/77) 1 § 3 mom., 9 a § 2 och 3 mom. samt 9 b §,

dessas lagrum sådana de lyder, 1 § 3 mom., 9 a § 3 mom. och 9 b § i lag av den 25 juli 1986 (589/86) samt 9 a § 2 mom. i lag av den 3 augusti 1992 (679/92), som följer:

*Gällande lydelse**Föreslagen lydelse*

1 §

Frontmannapension, fronttillägg och extra fronttillägg beviljas finsk medborgare. Berättigad till fronttillägg och extra fronttillägg är även utländsk medborgare som är bosatt i Finland.

Frontmannapension och fronttillägg beviljas *finska* medborgare. Berättigad till fronttillägg är även *en* utländsk medborgare som är bosatt i Finland. *Extra fronttillägg beviljas i Finland bosatta finska eller utländska medborgare.*

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

9 a §

Det extra fronttillägget är 22,5 procent av beloppet av den tilläggsdel som betalas. Det extra fronttillägget för den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst bestäms dock utgående från en så stor tilläggsdel som skulle betalas, om livräntan inte hade beaktats då tilläggsdelen bestämdes. Det extra fronttillägget är dock alltid minst 20 mark.

Om någons tilläggsdel skall minskas enligt 42 b § folkpensionslagen på grund av anstaltsvård, beräknas det extra fronttillägget dock på den oförminskade tilläggsdelen.

9 b §

Extra fronttillägg beviljas utan ansökan mottagare av folkpensionens tilläggsdel.

Om den tilläggsdel som betalas till mottagare av extra fronttillägg skall rättas eller om tilläggsdelen skall indras, skall beloppet av det extra fronttillägget rättas på motsvarande sätt eller indras. Om den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst inte får tilläggsdel, skall det extra fronttillägget rättas eller indras under samma förutsättningar som tilläggsdelen. Extra fronttillägg skall även rättas i det fall att tilläggsdel beviljas den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst.

Det extra fronttillägget är 25 procent av beloppet av den tilläggsdel som betalas. Det extra fronttillägget för den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst bestäms dock utgående från en så stor tilläggsdel som skulle betalas, om livräntan inte hade beaktats då tilläggsdelen bestämdes. *Det extra fronttillägget för den som får pension eller någon annan därmed jämförbar fortlöpande förmån från utlandet bestäms utgående från en så stor tilläggsdel som skulle betalas, om de nämnda inkomsterna skulle beaktas när tilläggsdelen bestäms.* Det extra fronttillägget är dock alltid minst 20 mark.

Om en pensionstagares tilläggsdel skall minskas enligt 42 b § folkpensionslagen på grund av anstaltsvård, beräknas det extra fronttillägget dock på den oförminskade tilläggsdelen. *Om tilläggsdelen enligt 25 b § folkpensionslagen har avvägs enligt den tid som den försäkrade har varit bosatt i Finland, beräknas det extra fronttillägget på den oavvägda tilläggsdelen.*

9 b §

Om den tilläggsdel som betalas till en mottagare av extra fronttillägg skall rättas eller om tilläggsdelen skall dras in eller om mottagaren beviljas pension eller en med den jämförbar förmån från utlandet eller om någon annan ändring än en ändring som beror på indexbindning görs i dess belopp, skall beloppet av det extra fronttillägget rättas på motsvarande sätt eller dras in. Om den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst inte får tilläggsdel eller om tilläggsdelen fastställs enligt 25 b § folkpensionslagen, skall det extra fronttillägget rättas eller dras in under samma förutsättningar som tilläggsdelen. *Det extra fronttillägget skall även rättas i det fall att tilläggsdel beviljas den som får livränta enligt lagen om skada, ådragen i militärtjänst.*

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Har en finsk medborgare som är bosatt utomlands beviljats extra fronttillägg innan denna lag trätt i kraft, fortsätter utbetalningen av det utan hinder av 1 § 3 mom.

Det belopp som anges i denna lag motsvarar det poängtal för folkpensionsindexet enligt vilket storleken av de folkpensioner som skulle betalas i januari 1986 har beräknats.

6.

Lag

om ändring av 1 § sjukförsäkringslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i sjukförsäkringslagen av den 4 juli 1963 (364/63) 1 § 2 och 3 mom., sådana de lyder i lag av den 15 juli 1970 (499/70), samt

fogas till 1 §, sådan den lyder delvis ändrad genom nämnda lag av den 15 juli 1970, ett nytt 5 mom. som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

1 §

Bosatt i Finland anses även finsk medborgare, som tjänstgör vid finsk diplomatisk eller handelsrepresentation eller utsänd konsuls konsulat eller vid Förenta Nationerna, vid därtill ansluten specialorganisation eller vid därmed jämförlig internationell organisation, ävensom sådan persons make samt barn under 20 år, finsk medborgare i hans personliga tjänst samt den som tjänstgör ombord på finskt fartyg.

Även finsk medborgare, som i utlandet har ordinarie anställning med karaktär av huvudsyssla i finska statens tjänst, hos finskt samfund eller annan sammanslutning, stiftelse eller inrättning, som har hemort i Finland, ävensom sådan persons make samt barn under 20 år anses, såvida de är finska medborgare, vara bosatta i Finland

Bosatt i Finland anses även *en* finsk medborgare som tjänstgör vid *en* finsk diplomatisk eller handelsrepresentation eller *en* utsänd konsuls konsulat eller vid Förenta Nationerna, vid *en* därtill ansluten specialorganisation eller vid *en* därmed jämförlig internationell organisation, *samt även varje familjemedlem till en sådan person, en* finsk medborgare i hans personliga tjänst samt den som tjänstgör ombord på finskt fartyg.

Även *en* finsk medborgare som i utlandet har ordinarie anställning med karaktär av huvudsyssla i finska statens tjänst, hos *ett* finskt samfund eller *någon* annan sammanslutning, stiftelse eller inrättning som har hemort i Finland, *samt även en* sådan persons *familjemedlemmar* anses, *om* de är finska medborgare, vara bosatta i Finland

Med familjemedlem avses make och barn som inte fyllt 18 år samt barn under 25 år som studerar eller bedriver yrkesutbildning på heltid.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Då denna lag träder i kraft tillämpas under två års tid på en i Finland försäkrad persons barn som vistas utomlands fortfarande den lag som gäller när denna lag träder i kraft.

7.

Lag

om ändring av 8 c § lagen om pension för arbetstagare

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 8 c § 3 mom. lagen den 8 juli 1961 om pension för arbetstagare (395/61), sådant detta lagrum lyder i lag av den 9 februari 1990 (100/90), som följer:

Gällande lydelse

Föreslagen lydelse

8 c §

Får den efterlevande maken inte pension som nämns i 1 mom., anses som den efterlevandes på förvärvsarbete grundade pension den pension som hade beviljats honom, om den efterlevande den dag då förmånslåtarens avled eller den dag då ett i 2 mom. nämnt barn fyller 18 år hade blivit så arbetsoförmöget att det hade fått rätt till full invalidpension. När pensionen fastställs, tillämpas dock inte stadgandena i 6 § 3 mom. om de dagar som skall lämnas obeaktade då den däri nämnda tiden om 360 dagar beräknas.

Får den efterlevande maken inte pension som nämns i 1 mom., anses som den efterlevandes på förvärvsarbete grundade pension den pension som hade beviljats honom, om *han* den dag då förmånslåtarens avled eller den dag då ett i 2 mom. nämnt barn fyller 18 år hade blivit så arbetsoförmöget att han hade fått rätt till full invalidpension. *På detta sätt förfars även i fråga om motsvarande förmåner från en främmande stat.* När pensionen fastställs, tillämpas inte stadgandena i 6 § 3 mom. om de dagar som skall lämnas obeaktade då den däri nämnda tiden om 360 dagar beräknas.

Denna lag träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning.

Det belopp som anges i denna lag motsvarar det löneindextal som fastställts för 1966.

